

II

(Sdělení)

SPOLEČNÁ PROHLÁŠENÍ

EVROPSKÝ PARLAMENT

RADA

EVROPSKÁ KOMISE

Společné prohlášení Rady a zástupců vlád členských států zasedajících v Radě, Evropského parlamentu a Komise

(2017/C 210/01)

NOVÝ EVROPSKÝ KONSENSUS O ROZVOJI
„NÁŠ SVĚT, NAŠE DŮSTOJNOST, NAŠE BUDOUCNOST“

1. Agenda pro udržitelný rozvoj 2030 ⁽¹⁾ (Agenda 2030), kterou přijala OSN v září roku 2015, je reakcí mezinárodního společenství na celosvětové výzvy a trendy v oblasti udržitelného rozvoje. Vzhledem k tomu, že základem Agendy 2030 jsou cíle udržitelného rozvoje, je Agenda 2030 transformačním politickým rámcem pro vymýcení chudoby a dosažení udržitelného rozvoje na celém světě. Uvádí do rovnováhy hospodářský, sociální a environmentální rozměr udržitelného rozvoje, včetně klíčových otázek správy a mírumilovných a inkluzivních společností, a zohledňuje důležité vzájemné vazby mezi svými cíli a úkoly. Agendu je třeba realizovat jako celek, nikoli selektivně. Cílem Agendy 2030 je nikoho neopomíjet a dosáhnout v první řadě na ty nejopomíjenější.
2. Posun od rozvojových cílů tisíciletí k cílům udržitelného rozvoje odráží měnící se přístup k celosvětovému rozvoji. Tento přístup založený na udržitelném rozvoji a lidských právech je zcela v souladu s hodnotami a zásadami EU. Agenda 2030 a jejích 17 cílů udržitelného rozvoje jsou všeobecné a platí pro všechny země na všech stupních rozvoje, přičemž jejich základním východiskem je vnitrostátní angažovanost a sdílená odpovědnost. Pro provádění cílů udržitelného rozvoje jsou klíčová mnohostranná partnerství.
3. Akční program z Addis Abeby ⁽²⁾, jenž je nedílnou součástí Agendy 2030, stanoví nový model provádění, který vychází z efektivního využívání finančních a nefinančních prostředků a staví do popředí vnitrostátní aktivity a zdravé politiky. Kromě toho Agendu 2030 doplňují sendažský rámec pro snižování rizika katastrof ⁽³⁾ a Pařížská dohoda o změně klimatu ⁽⁴⁾ stanovující právně závazný rámec, který dává celosvětovému úsilí v oblasti klimatu nový směr. Provádění těchto závazků musí vycházet z globálního systému založeného na pravidlech, jehož klíčovým principem je multilateralismus a ústředním aktérem OSN.

⁽¹⁾ Rezoluce A/RES/70/1.

⁽²⁾ Rezoluce A/RES/69/313.

⁽³⁾ Rezoluce A/RES/69/283.

⁽⁴⁾ FCCC/CP/2015/L.9/REV.1.

4. EU a její členské státy jsou odhodlány zajistit důstojný život pro všechny, založený na souladu mezi hospodářskou prosperitou a účinností, mírumilovnými společnostmi, sociálním začleňováním a odpovědností za životní prostředí. Při této činnosti se budou zaměřovat na vymýcení chudoby, vylepšení slabých míst a řešení nerovností s cílem zajistit, aby nikdo nezůstal opomenut. Příspěním k naplnění Agendy pro udržitelný rozvoj 2030 podpoří EU a její členské státy rovněž silnější a udržitelnější, inkluzivní, bezpečnou a prosperující Evropu.
5. Tento evropský konsensus o rozvoji je rámcem pro provádění Agendy 2030 v partnerství se všemi rozvojovými zeměmi, přičemž náležitě zohledňuje rámec, který poskytuje Lisabonská smlouva. Celkovou vizi společné, důvěryhodné a reaktivní angažovanosti ve světě kromě toho poskytuje také Globální strategie zahraniční a bezpečnostní politiky EU (globální strategie).
6. Účelem tohoto konsensu je poskytnout rámec pro společný přístup k rozvojové politice, který budou orgány EU a členské státy uplatňovat při plném respektování svých příslušných úloh a pravomocí. Bude se jím řídit činnost orgánů EU a členských států v rámci jejich spolupráce se všemi rozvojovými zeměmi. Opatření EU a jejich členských států se budou vzájemně posilovat a budou koordinována tak, aby byla zajištěna jejich doplňkovost a dopad.

1. REAKCE EU NA AGENDU 2030

1.1. Důraznější a účinnější činnost EU v měnícím se světě

7. EU a její členské státy musí reagovat na aktuální globální výzvy a příležitosti ve světle Agendy 2030. Budou Agendu 2030 provádět prostřednictvím komplexního a strategického přístupu napříč všemi vnitřními i vnějšími politikami, přičemž do nich rovnoměrně a soudržně začlení všechny tři rozměry udržitelného rozvoje, a v rámci nich se budou zabývat vzájemnými vazbami mezi jednotlivými cíli udržitelného rozvoje, jakož i širšími dopady svých vnitrostátních opatření v mezinárodním a celosvětovém měřítku. Provádění Agendy 2030 se bude úzce koordinovat s prováděním Pařížské dohody o změně klimatu a dalšími mezinárodními závazky, včetně nové městské agendy ⁽¹⁾.
8. Pro úspěšné provádění Agendy 2030 na celosvětové úrovni bude v rámci tohoto zastřešujícího rámce důležitý soudržný a koordinovaný přístup k vnější činnosti EU. Se svým institucionálním uspořádáním a politickými nástroji v rámci Lisabonské smlouvy je EU dnes dobře vybavena, aby mohla reagovat na globální výzvy a příležitosti tam, kde vznikají.
9. Globální strategie EU stanoví vizi pro angažovanost EU ve světě, a to prostřednictvím řady politik. V globální strategii EU je zdůrazněna důležitá úloha Agendy 2030, která má potenciál spustit nutnou transformaci na podporu hodnot EU a cílů vnější činnosti EU. Cíle udržitelného rozvoje budou představovat průřezový rozměr veškeré práce, která povede k provádění globální strategie EU. Tento konsensus přispěje k dosažení priorit vnější činnosti EU, a to i podporou odolnosti na všech úrovních. EU a její členské státy tak podpoří dynamický a vícerozměrový přístup k odolnosti, aby bylo možné řešit zranitelnost vůči mnoha provázaným rizikům.

1.2. Reakce v oblasti rozvoje

10. Tento konsensus je základním kamenem rozvojové politiky EU, která je součástí celkové reakce EU na Agendu 2030. Hlavním cílem rozvojové politiky EU, jak je stanoveno v článku 208 Smlouvy o fungování Evropské unie, je omezení a výhledově i vymýcení chudoby. EU a její členské státy budou uplatňovat zásadu soudržnosti politik ve prospěch rozvoje a přihlížet k cílům rozvojové spolupráce ve všech vnitřních i vnějších politikách, které provádějí a které by mohly mít vliv na rozvojové země. Soudržnost politik ve prospěch rozvoje je základním prvkem příspěvku EU k naplnění cílů udržitelného rozvoje.
11. Rozvojová politika EU rovněž sleduje cíle vnější činnosti EU, zejména snahu podporovat udržitelný rozvoj v hospodářské a sociální oblasti a v oblasti životního prostředí v rozvojových zemích s hlavním cílem vymýcení chudoby, jak stanoví čl. 21 odst. 2 písm. d) Smlouvy o Evropské unii (SEU). V souladu s cíli stanovenými v čl. 21 odst. 2 SEU přispívá rozvojová politika mimo jiné rovněž k podpoře demokracie, právního státu a lidských práv,

⁽¹⁾ Rezoluce A/RES/71/256.

k zachování míru a předcházení konfliktům, ke zlepšení kvality životního prostředí a k udržitelnému hospodaření se světovými přírodními zdroji, k poskytování pomoci lidem, zemím a regionům čelícím přírodním nebo člověkem způsobeným pohromám, jakož i k podpoře mezinárodního systému založeného na posílené mnohostranné spolupráci a na řádné správě věcí veřejných v celosvětovém měřítku. Konsensus tak přispěje i k plnění požadavku zajistit soudržnost mezi jednotlivými oblastmi vnější činnosti EU a mezi těmito oblastmi a ostatními politikami EU.

12. Klíčovým faktorem při dosahování těchto společných cílů je, aby EU vystupovala jednotně. EU a její členské státy se tedy zavazují, že budou lépe spolupracovat. Mezi členskými státy a orgány EU je zapotřebí více soudržnosti. Koherentní a konzistentní zapojení přinese větší důvěryhodnost, legitimitu, odpovědnost, přidanou hodnotu, vliv a pozitivní dopad na svět. EU a její členské státy musí být jednotné v rozmanitosti, využívat řadu různých zkušeností a přístupů a nezapomínat na své příslušné komparativní výhody.

1.3. Zásady a hodnoty, jimiž se řídí rozvojová činnost

13. EU a její členské státy jednají v souladu se zásadami vnější činnosti EU uvedenými v čl. 21 odst. 1 SEU, kterými jsou: demokracie, právní stát, univerzálnost a nedělitelnost lidských práv a základních svobod, úcta k lidské důstojnosti, zásady rovnosti a solidarity a dodržování zásad Charty Organizace spojených národů a mezinárodního práva. Tyto univerzální hodnoty a řádná správa věcí veřejných představují jádro Agendy 2030.
14. Politický dialog představuje důležitý způsob, jak podpořit rozvoj zásad a má rovněž preventivní rozměr, jelikož jeho cílem je zajistit prosazování hodnot EU. EU a její členské státy začlení do svého politického dialogu respektování lidských práv, dodržování zásad demokracie a právního státu a otázku rovnosti žen a mužů. Tento dialog bude veden s partnerskými vládami i mimo jejich rámec a bude významnou platformou pro provádění činnosti zaměřené na prosazování sdíleného chápání, pravidelného přezkoumávání pokroku a určování vhodných podpůrných opatření.
15. Jádrem hodnot EU je rovnost žen a mužů, která je zakotvena v jejím právním a politickém rámci. Je nezbytná pro dosažení cílů udržitelného rozvoje a prochází napříč celou Agendou 2030. EU a její členské státy budou prosazovat práva žen a dívek, rovnost žen a mužů a posílení postavení žen a dívek a jejich ochranu jako prioritu ve všech oblastech činnosti.
16. EU a její členské státy budou v rozvojové spolupráci uplatňovat přístup založený na právech, zahrnující veškerá lidská práva. Budou prosazovat začleňování a účast, nediskriminaci, rovnost a spravedlnost, transparentnost a odpovědnost. EU a její členské státy budou dále hrát klíčovou roli v zajištění toho, aby nikdo nezůstal opomenut, bez ohledu na to, kde žije, a bez ohledu na etnický původ, pohlaví, věk, postižení, vyznání nebo přesvědčení, sexuální orientaci a genderovou identitu, pobytový status či jiné faktory. Tento přístup zahrnuje řešení vícenásobné diskriminace, s níž se potýkají zranitelné osoby a marginalizované skupiny.
17. EU a její členské státy přikládají velký význam účasti organizací občanské společnosti na rozvoji a vyzývají všechny části společnosti, aby se do něj aktivně zapojily. Uznávají vícečetné úlohy, jež organizace občanské společnosti hrají jakožto propagátoři demokracie a obránci držitelů práv a právního státu, sociální spravedlnosti a lidských práv. EU a její členské státy budou podporovat prostor pro občanskou společnost a zvýší podporu budování kapacit organizací občanské společnosti s cílem posílit jejich slovo v procesu rozvoje a v zájmu dosažení pokroku v politickém, sociálním a hospodářském dialogu.
18. Účinnost v oblasti rozvoje je pro naplnění cílů udržitelného rozvoje zásadní a měly by se o ni opírat veškeré formy rozvojové spolupráce. EU a její členské státy budou uplatňovat zásady účinnosti rozvoje, jak bylo dohodnuto v rámci globálního partnerství pro účinnou rozvojovou spolupráci v průběhu pusanského fóra na vysoké úrovni o účinnosti pomoci v roce 2011 a znovu během zasedání na vysoké úrovni v Nairobi v roce 2016, konkrétně odpovědnost rozvojových zemí za priority rozvoje, zaměření na výsledky, partnerství pro inkluzivní rozvoj, transparentnost a vzájemnou odpovědnost.

2. RÁMEC PRO ČINNOST

19. Provádění Agendy pro udržitelný rozvoj 2030 vyžaduje komplexní národní strategie udržitelného rozvoje, v nichž jsou zohledněny cíle udržitelného rozvoje a jejich vzájemné vazby. Při plánování a provádění rozvojové spolupráce budou EU a její členské státy těmto vzájemným vazbám a integrovaným činnostem, které mohou vytvářet vedlejší přínosy, a plnit tak souběžně více cílů, věnovat zvláštní pozornost. V tomto kontextu budou činnosti EU a jejích členských států zohledňovat klíčová témata Agendy 2030: lidé, planeta, prosperita, mír a partnerství.
20. EU a její členské státy uznávají, že Agenda 2030 musí být prováděna jako celek, nikoliv selektivně, a budou se zabývat celou řadou průřezových prvků za účelem dosažení udržitelného rozvoje a urychlení transformace, jako jsou například: mládež, rovnost žen a mužů, mobilita a migrace, udržitelná energie a změna klimatu, investice a obchod, řádná správa věcí veřejných, demokracie, právní stát a lidská práva, inovativní spolupráce s vyspělejšími rozvojovými zeměmi a mobilizace a využívání domácích zdrojů.

2.1. Lidé – lidský rozvoj a důstojnost

21. Celosvětový demografický růst a demografické přesuny ve spojení s hospodářskými, sociálními a environmentálními změnami jsou zdrojem příležitostí, ale také závažných výzev pro udržitelný rozvoj. Odhaduje se, že světová populace vzroste do roku 2050 o 2,4 miliardy lidí, z čehož 1,3 miliardy budou v Africe. Reagovat na vzdělávací potřeby dětí a mládeže je zásadní pro podporu odpovědného občanství, rozvoj udržitelných a prosperujících společností a posílení zaměstnanosti mladých lidí.
22. Základem politiky EU v oblasti rozvojové spolupráce je vymýcení chudoby, řešení diskriminací a nerovností a cíl nikoho neopomíjet. Chudoba je jev, který má mnoho rozměrů a souvisí s ekonomickými, sociálními, environmentálními, kulturními a politickými aspekty. EU a její členské státy budou usilovat o vymýcení hladu a všech forem podvýživy a zároveň prosazovat všeobecné zdravotní pojištění, všeobecný přístup ke kvalitnímu vzdělávání a odborné přípravě, odpovídající a udržitelnou sociální ochranu a důstojnou práci ve zdravém prostředí pro všechny. Pokrok v těchto oblastech vytvoří silnější základy pro udržitelný rozvoj. EU znovu opakuje, že je odhodlána vyčlenit nejméně 20 % své oficiální rozvojové pomoci na sociální začleňování a lidský rozvoj.
23. EU a její členské státy budou podporovat partnerské země při výkonu jejich odpovědnosti za posílení národní politiky a správy za účelem udržitelného poskytování základních služeb a uskutečňování lidských práv.
24. Významnými překážkami rozvoje a celoživotní zátěží jsou nesprávná výživa a podvýživa, neboť způsobují kognitivní deficit, snižují schopnosti dětí ve škole a vedou k chatrnému zdraví a omezené hospodářské produktivitě. EU a její členské státy budou pracovat na tom, aby všem zajistily přístup k cenově dostupným, bezpečným a výživným potravinám v dostatečném množství. Zvláštní pozornost bude věnována osobám v nejzranitelnějším postavení, mimo jiné dětem mladším pěti let, dospívajícím dívkám a ženám, zejména během těhotenství a kojení. Budou postupovat koordinovaně, urychleně a napříč odvětvími s cílem vymýtit hlad, zvýšit kapacitu pro místní a regionální produkci potravin, zajistit zabezpečení potravin a výživu a posílit odolnost nejzranitelnějších skupin, především v zemích, které se potýkají s vleklými nebo opakujícími se krizemi. Budou pokračovat v investování do raného vývoje dětí prostřednictvím řešení všech forem podvýživy, včetně nedostatečného a opožděného růstu dětí podporou základních služeb v oblasti zdraví, výživy, zásobování vodou, sanitárních a hygienických podmínek a sociální ochrany.
25. EU a její členské státy budou podporovat nejchudší komunity tak, že pro všechny zlepší dostupnost půdy, potravin, vody a čisté, cenově dostupné a udržitelné energie bez ničivých dopadů na životní prostředí. Budou prosazovat politické iniciativy a podporovat partnerské země při plánování a provádění integrovaného přístupu s cílem konkrétně řešit nejrrelevantnější vazby mezi půdou, potravinami, vodou a energií.
26. Významný nárůst poptávky po vodě a nedostatek vody v nadcházejících desetiletích povede k nemalým výzvám, zejména pokud jde o přizpůsobení se změně klimatu. Všeobecný přístup k nezávadné pitné vodě, jakož i dostatečné sanitární a hygienické podmínky jsou předpokladem pro zdraví a blahobyt, růst a produktivitu. Vodní zdroje jsou také

zvláště vystaveny zhoršování životního prostředí, včetně změny klimatu, což ohrožuje zemědělství a zabezpečení potravin. EU a její členské státy budou podporovat udržitelné a jednotné vodní hospodářství, jakož i účinnější využívání vody a její recyklaci, mimo jiné prostřednictvím strategičtějšího přístupu k regionálnímu rozvoji a integraci.

27. Zdraví má v lidském životě zásadní význam a je klíčovým prvkem spravedlivého a udržitelného růstu a rozvoje, včetně omezování chudoby. EU a její členské státy znovu potvrzují své odhodlání chránit a prosazovat právo každého člověka na nejvyšší dosažitelnou úroveň tělesného a duševního zdraví, a podporovat tak lidskou důstojnost, blahobyt a prosperitu. Budou i nadále podporovat partnerské země v jejich úsilí o budování silných a odolných systémů zdravotní péče zajištěním rovného přístupu ke zdravotním službám a všeobecné zdravotní péči. Za tímto účelem budou EU a její členské státy podporovat rozvojové země v odborné přípravě, náboru, rozmisťování a dalším profesním rozvoji zdravotnických pracovníků. Budou podporovat investice zaměřené na zdravotnické a sociální pracovníky „v první linii“, kteří hrají klíčovou úlohu při zajišťování pokrytí zdravotnických služeb v odlehlých a chudých oblastech, v oblastech s nedostatečnou dostupností a v oblastech konfliktů, a na posilování postavení těchto pracovníků. EU a její členské státy budou i nadále investovat do prevence a potírání přenosných nemocí, jako jsou HIV/AIDS, tuberkulóza, malárie a hepatitida, a pomohou zajistit přístup k cenově dostupným základním lékům a očkovacím látkám pro všechny. Budou podporovat výzkum a investice v oblasti nových zdravotnických technologií a jejich vývoj. Přijmou opatření k řešení celosvětových zdravotních hrozeb, jako jsou epidemie a rezistence vůči antimikrobiálním látkám, prostřednictvím přístupu zaměřeného na veřejné zdravotnictví. Budou usilovat o snížení úmrtnosti dětí a matek, podporovat duševní zdraví a řešit rostoucí zátěž, kterou v partnerských zemích představují nepřenosné nemoci, jakož i otázku chemického znečištění a špatné kvality ovzduší. S ohledem na jednotlivé vzájemné vazby budou EU a její členské státy partnerské země podporovat v prosazování přístupu „zohledňování otázky zdraví ve všech oblastech politiky“.
28. Předpokladem zaměstnatelnosti mladých lidí a dlouhodobého rozvoje je zajištění přístupu všech ke kvalitnímu vzdělávání. EU a její členské státy budou podporovat inkluzivní celoživotní učení a spravedlivé kvalitní vzdělávání, obzvláště v předškolním věku a během primárního vzdělávání. Budou rovněž podporovat sekundární a terciární vzdělávání, technické a odborné vzdělávání, vzdělávání na pracovišti a vzdělávání dospělých, mimo jiné i v nouzových a krizových situacích. Zvláštní pozornost bude věnována vzdělávání a odborné přípravě dívek a žen. EU a její členské státy zintenzivní své úsilí s cílem zajistit, aby všichni získali znalosti, dovednosti, schopnosti a práva, která potřebují pro důstojný život, aby se mohli plně zapojit do společnosti jako zodpovědní a produktivní dospělí, a přispět k dobrým sociálním, hospodářským a environmentálním podmínkám svých komunit.
29. Pozornost vyžadují potřeby, práva a ambice dětí. Mezi činnosti s nejvyšší mírou hospodářské a sociální návratnosti patří komplexní opatření v raném věku dětí. EU a její členské státy zintenzivní úsilí s cílem zajistit pro děti bezpečné a podnětné prostředí coby důležitý prvek na podporu zdravé mladé populace, která je schopna dosáhnout svého plného potenciálu. Uznávají rovněž, že každé dítě si zaslouží klidné dětství a kvalitní vzdělávání, a to i v nouzových a krizových situacích, aby se předešlo riziku vzniku „ztracené generace“. EU a její členské státy budou spolupracovat s partnerskými zeměmi s cílem zlepšit ochranu dětí a jejich zapojení do rozhodování, které se jich týká.
30. V souladu se zásadou „nikoho neopomenout“ budou EU a její členské státy věnovat zvláštní pozornost osobám ve znevýhodněném, zranitelném a marginalizovaném postavení, včetně dětí, starších osob, osob se zdravotním postižením, osob LGBTI a původních obyvatel. Budou mimo jiné zavedena opatření s cílem více se zaměřit na tyto skupiny, chránit je a podporovat, tak aby jim byly poskytnuty stejné příležitosti a byla zajištěna nediskriminace.
31. Odhaduje se, že na světě žije jedna miliarda lidí se zdravotním postižením, přičemž 80 % z nich v rozvojových zemích. Osoby se zdravotním postižením patří často ve svých komunitách mezi nejchudší a potýkají se s výrazně vyšší úrovní stigmatizace a diskriminace. EU a její členské státy zohlední ve své rozvojové spolupráci zvláštní potřeby osob se zdravotním postižením. V souladu s Úmluvou OSN o právech osob se zdravotním postižením budou práva

osob se zdravotním postižením důrazně prosazovat a přijímat přísnější opatření k zajištění jejich plného začlenění do společnosti a rovné účasti na trhu práce.

32. Hlavní výzvou zůstane vytváření dostatečného počtu kvalitních pracovních míst pro mladé lidi. Cílené politiky a vhodné investice jsou nutné na podporu práv mladých lidí a pro usnadnění jejich zapojení do společenského, občanského a hospodářského života a na zajištění jejich plnohodnotného přínosu k růstu podporujícímu začlenění a k udržitelnému rozvoji. Mladí lidé by se měli rovněž účastnit demokratických procesů a ujímat se vůdčích úloh.

Mládež

Mladí lidé jsou aktéry rozvoje a změn a jako takoví zásadním způsobem přispívají k Agendě 2030, a to i prostřednictvím svých inovačních schopností. Zanedbávat vzdělávání, zaměstnávání a sociální a politické potřeby mladých lidí znamená ohrozit dosažení cílů udržitelného rozvoje a ponechat mladé lidi na pospas trestné činnosti a radikalizaci, zejména během konfliktů.

EU a její členské státy budou usilovat o přijetí konkrétních opatření zaměřených na plnění specifických potřeb mladých lidí, zejména žen a dívek, zvýšením počtu kvalitních pracovních míst a podnikatelských příležitostí, a to s podporou efektivních politik v oblasti vzdělávání, odborné přípravy, rozvoje dovedností a přístupu k digitálním technologiím a službám. Cílem je využít schopností v oblasti digitálních inovací a vytvořit podmínky pro využívání technologického pokroku. EU a její členské státy se rovněž zaměří na posílení práv mladých lidí a jejich postavení v řízení veřejných záležitostí, mimo jiné podporou jejich zapojení do hospodářství, společnosti a rozhodování na místní úrovni, především prostřednictvím mládežnických organizací.

33. EU a její členské státy se budou zasazovat o plnění závazků dle Úmluvy o odstranění všech forem diskriminace žen. Budou důrazně prosazovat ochranu a respektování práv žen a dívek a spolupracovat s partnery s cílem odstranit všechny formy sexuálního násilí a násilí na základě pohlaví a diskriminace, včetně škodlivých praktik, jako jsou zejména nucené sňatky, sňatky v raném věku a sňatky dětí, jakož i mrzačení ženských pohlavních orgánů. EU a její členské státy přijmou opatření a posílí politický dialog s cílem zlepšit postavení žen a dívek, prosazovat jejich významnou úlohu coby aktérů rozvoje a změnit a zintenzivnit cílené úsilí o dosažení rovnosti žen a mužů. To bude zahrnovat podporu jejich hospodářských a sociálních práv a posílení jejich postavení, zvýšení jejich vlivu a účasti na sociálním, hospodářském, politickém a občanském životě, zajištění jejich fyzické i psychické integrity a dále změnu institucionální kultury EU a členských států, aby dostály svým závazkům. Podpora rovného přístupu žen k produktivnímu zaměstnání, důstojné práci, platové rovnosti a finančním službám prospěje všem členům společnosti.
34. EU je i nadále odhodlána prosazovat, chránit a naplňovat všechna lidská práva a plné a účinné provádění Pekingské akční platformy a akčního programu Mezinárodní konference o populaci a rozvoji a výsledků jejich hodnotících konferencí a dále se bude zasazovat o sexuální a reprodukční zdraví a práva v tomto kontextu. S ohledem na to EU znovu potvrzuje odhodlání prosazovat, chránit a uplatňovat právo každého jednotlivce na plnou kontrolu nad záležitostmi svého pohlavního života a sexuálního a reprodukčního zdraví a právo o nich svobodně a odpovědně rozhodovat, bez diskriminace, nátlaku a násilí. EU dále zdůrazňuje, že je nutný všeobecný přístup ke kvalitním a cenově dostupným komplexním informacím o sexuálním a reprodukčním zdraví a ke vzdělávání, včetně komplexní sexuální výchovy, jakož i ke službám zdravotní péče.

Rovnost žen a mužů

Rovnost žen a mužů všech věkových skupin je pro udržitelný rozvoj zásadní. Má multiplikační efekt při dosahování cíle vymýcení chudoby a je klíčem k uvolnění rozvoje demokratických společností založených na respektování lidských práv, sociální spravedlnosti a udržitelnosti. Kromě toho je rovnost žen a mužů pozitivně navázána na rostoucí prosperitu a stabilitu a na lepší výsledky v oblastech zdravotnictví a vzdělávání. EU a její členské státy uznávají ženy a dívky jako klíčové aktéry rozvoje a změny, včetně jejich úlohy při budování míru, řešení konfliktů a při poskytování humanitární pomoci.

Mnohým ženám a dívkám jsou však i nadále upírána práva, zdroje a podíl na rozhodování. Nerovnost žen a mužů souvisí s jinými formami vyloučení. Při prosazování lepšího postavení žen a dívek a rovnosti žen a mužů je třeba pracovat na tom, aby chlapci, muži, dívky i ženy problematice práv, rovnosti a úloh ve společnosti porozuměli. Je třeba rovněž spolupracovat s klíčovými aktéry ve společnosti, jako jsou učitelé, náboženští vůdci a představitelé komunit, s cílem vymýtit diskriminaci dívek a žen.

EU a její členské státy zajistí, aby bylo hledisko rovnosti žen a mužů systematicky začleňováno do všech politik coby klíčový příspěvek k úspěšnému dosažení cílů udržitelného rozvoje. Urychlí své úsilí o dosažení rovnosti žen a mužů a posílení postavení žen tím, že prohloubí mnohostranná partnerství, posílí kapacity pro zohledňování rovnosti žen a mužů v rozpočtu a plánování a zajistí aktivní zapojení žen a ženských organizací do rozhodovacího procesu.

35. Kultura je jak faktorem přispívajícím k rozvoji, tak i významnou složkou rozvoje, a může usnadnit sociální začlenění, svobodu projevu, budování identity, posilování občanského postavení a předcházení konfliktům a zároveň posílit hospodářský růst. EU a její členské státy zdůrazňují, že pro EU jsou hlavními zásadami univerzalita, nedělitelnost, souvztažnost a vzájemná provázanost všech lidských práv, a budou prosazovat mezikulturní dialog a spolupráci a kulturní rozmanitost, chránit kulturní dědictví, povzbuzovat kulturní a tvůrčí odvětví a podporovat kulturní politiky tam, kde mohou pomoci dosáhnout udržitelného rozvoje při zohlednění místních okolností.
36. EU a její členské státy se budou aktivně zasazovat o snížení nerovnosti výsledků a prosazovat rovné příležitosti pro všechny. Tím budou přímo pomáhat nejchudším a nejzranitelnějším vrstvám společnosti a také přispějí k podpoře udržitelnějšího růstu podporujícího začlenění, který neohrožuje schopnost budoucích generací naplňovat své potřeby. Ekonomický růst je trvalý a přínosnější pro nejchudší, pokud podporuje začlenění. Za účelem řešení rostoucích hospodářských a sociálních nerovností budou EU a její členské státy podporovat takové vnitrostátní cesty rozvoje, jež maximalizují pozitivní sociální výsledky a dopady. Budou spolupracovat s partnerskými zeměmi na podporu progresivního zdanění a veřejných politik přerozdělování, jejichž cílem je lepší rozložení přínosu růstu, tvorba bohatství a důstojných pracovních míst a zlepšení přístupu k výrobním faktorům, jako jsou pozemky, finanční prostředky a lidský kapitál.
37. V zájmu boje proti nerovnosti budou EU a její členské státy rovněž podporovat efektivní, udržitelné a spravedlivé systémy sociální ochrany, aby zaručily základní příjem, předcházely opakovaným návratům do stavu extrémní chudoby a rozvíjely odolnost. Budou posuzovat určující faktory hospodářských a sociálních nerovností a související trendy a posilovat své nástroje a přístupy k jejich zefektivnění při řešení nerovnosti. EU a její členské státy začlení snížení nerovnosti do své rozvojové spolupráce a budou podporovat inovativní sociální postupy.
38. EU a její členské státy budou posilovat odolnost především ohrožené skupiny obyvatelstva vůči environmentálním a hospodářským otřesům, přírodním katastrofám a katastrofám způsobeným lidmi, konfliktům jakož i vůči globálním zdravotním hrozbám. Do své činnosti budou systematicky začleňovat odolnost a zajistí, aby se jednotlivci, komunity, instituce i země mohli lépe připravit na zátěže a otřesy, čelit a přizpůsobit se jim a rychle se z nich zotavit, aniž by byla ohrožena dlouhodobá perspektiva rozvoje. Bude tomu tak i v rámci obnovy, renovace a rekonstrukce po katastrofách. Je třeba zajistit užší spolupráci a doplňkovou činnost mezi aktéry v oblasti rozvoje a humanitární pomoci, která se bude opírat o společnou analýzu rizik a slabých míst.

39. Migrace je komplexní, globální, dlouhotrvající jev, který vyžaduje reakci v podobě pečlivě navržené, vyvážené, udržitelné a na důkazech založené politiky, jež respektuje vnitrostátní pravomoci, a zejména se nedotýká práva členských států podle čl. 79 odst. 5 SFEU stanovit objem vstupů státních příslušníků třetích zemí přicházejících ze třetích zemí na jejich území s cílem hledat tam práci. K růstu podporujícímu začlenění a udržitelnému rozvoji může pozitivně přispět řádně řízená migrace a mobilita. Legální migrace a mobilita mohou být prospěšné samotným migrantům, jejich rodinám a zemím původu i cílovým zemím předáváním znalostí, dovedností a výrobních kapacit. Nelegální migrace může mít na druhou stranu za následek značné výzvy a negativní dopady na země původu, tranzitu i na cílové země. Migrace je čím dál tím naléhavější otázkou pro rozvojové i rozvinuté země. V některých případech jsou migrantům odírána lidská práva a přístup ke zdravotní péči a vzdělávání a tito lidé mohou být vystaveni riziku, že se stanou obětí nucené práce a obchodování s lidmi. Posílená spolupráce přispěje k usnadnění bezpečné, řádné, legální a odpovědné migrace a mobility osob, mimo jiné prováděním plánovaných a dobře řízených migračních politik.
40. Řešení migrace se promítá do řady oblastí politiky, včetně rozvoje, řádné správy věcí veřejných, bezpečnosti, lidských práv, zaměstnanosti, zdraví, vzdělávání, zemědělství, zabezpečení potravin, sociální ochrany a životního prostředí, včetně změny klimatu. Prostřednictvím přístupu vycházejícího z rámce pro partnerství budou EU a její členské státy komplexním způsobem řešit mnohočetné aspekty migrace a nuceného vysídlování, včetně převaděčství a obchodování s lidmi, správy hranic a remitencí, a zabývat se základními příčinami, mezinárodní ochranou, návratem, zpětným přebíráním a reintegrací na základě vzájemné odpovědnosti a plného dodržení závazků v oblasti humanitárního práva a lidských práv. EU a její členské státy zaujmou k migraci koordinovanější, komplexnější a strukturovanější přístup, budou maximalizovat synergie a uplatňovat potřebné motivační prvky využíváním všech příslušných politik, nástrojů a prostředků EU, včetně rozvoje a obchodu. Prostřednictvím tohoto zvýšeného úsilí budou EU a její členské státy aktivně podporovat další provádění společného Vallettského akčního plánu z roku 2015 a vypracování globálního paktu OSN o migraci a uprchlících, tak jak je vyžadován newyorskou deklarací pro migranty a uprchlíky z roku 2016.
41. EU a její členské státy budou prostřednictvím rozvojové politiky řešit základní příčiny nelegální migrace a budou mimo jiné přispívat k udržitelnému začlenění migrantů v hostitelských zemích a komunitách a pomohou zajistit úspěšnou socioekonomickou integraci vracejících se migrantů v jejich zemích původu či v zemích tranzitu. To bude zahrnovat prosazování investic, obchodu a inovací v partnerských zemích s cílem podpořit růst a vytváření pracovních příležitostí, mimo jiné prostřednictvím zapojení diaspor, podporu sociálních a vzdělávacích systémů, jakož i spolupráci s partnery ze soukromého sektoru a jiných oblastí v zájmu snížení nákladů spojených s remitencemi a prosazování rychlejších, levnějších a bezpečnějších převodů ve zdrojových i přijímajících zemích, s cílem využít jejich potenciál rozvoje.

Mobilita a migrace

Agenda 2030 jasně uznává pozitivní přínos migrace a mobility pro růst podporující začlenění a udržitelný rozvoj. Migranté jsou významnou hnací silou globální ekonomiky, zejména díky remitencím. Řešení migrace v každé její podobě, ať již legální nebo nelegální, vyžaduje krátkodobá a dlouhodobá meziodvětvová opatření, politiky a právní rámce, aby bylo možné vyhovět potřebám migrantů, ale i hostitelských komunit, a zajistit jejich bezpečnost. Je třeba uznat, že v rozvojových zemích existuje celá řada nemalých výzev. V této oblasti byly na summitu ve Vallettě v listopadu roku 2015 učiněny významné kroky v podobě přijetí ambiciózního akčního plánu.

EU a její členské státy zintenzivní úsilí v zájmu řešení základních příčin nelegální migrace a nuceného vysídlování a na podporu lepšího řízení migrace v partnerských zemích ve všech jejích aspektech. Budou migraci konsolidovat jakožto klíčovou součást dialogu v rámci zahraniční politiky EU, mimo jiné prostřednictvím individuálních reakcí a posílených partnerství realizovaných transparentním a demokratickým způsobem.

42. EU a její členské státy budou podporovat důstojnost a odolnost osob, které jsou dlouhodobě nuceně vysídleny, a jejich zapojení do hospodářského a společenského života hostitelských zemí a hostitelských komunit, neboť uznávají, že schopnosti vysídlených osob představují životně důležitá přenosná aktiva, která jsou zásadní pro jejich odolnost a opětovné vybudování jejich životů, a příspěvek jejich hostitelským komunitám. EU a její členské státy budou

uplatňovat přístup založený na právech, se zvláštním důrazem na ženy, nezletilé osoby s doprovodem i bez doprovodu a vysoce ohrožené osoby. Budou chránit dlouhodobější sociální struktury, začleňující dlouhodobě vysídlené osoby do širšího rozvojového plánování, mimo jiné tím, že jim poskytnou přístup ke vzdělání a k důstojným pracovním místům.

2.2. Planeta – ochrana životního prostředí, správa přírodních zdrojů a boj proti změně klimatu

43. Lidský blahobyt a odolnost společností závisejí na zdravém životním prostředí a fungujících ekosystémech. Zhoršování životního prostředí, změna klimatu, extrémní počasí a přírodní nebo člověkem způsobené katastrofy mohou převážit nad přínosy rozvoje a hospodářského pokroku, zejména pro chudé osoby. Mohou zvýšit zranitelnost a potřeby, ohrozit mír a stabilitu a vyvolat rozsáhlou migraci. Kromě zvláštních opatření je nutné zapracovat environmentální hlediska do všech oblastí rozvojové spolupráce, mimo jiné prostřednictvím preventivních opatření. EU a její členské státy budou podporovat účinné využívání zdrojů a udržitelnou spotřebu a výrobu, včetně udržitelného nakládání s chemickými látkami a odpadem, s cílem oddělit hospodářský růst od zhoršování životního prostředí a umožnit přechod na oběhové hospodářství. Rozhodující pro úspěch bude také odpovědný soukromý sektor a systematické uplatňování zásady „znečištovatel platí“. Budou pomáhat s budováním kapacit pro začleňování environmentální udržitelnosti, cílů v oblasti změny klimatu a snahy o zelený růst do vnitrostátních a místních rozvojových strategií. Budou také lépe využívat vědu, technologie a inovace na podporu udržitelnosti životního prostředí a budou prosazovat, aby partneři využívali komplexní údaje a informace dostupné prostřednictvím evropských a mezinárodních programů pozorování Země, aby se podpořilo rozhodování založené na důkazech, které bere v úvahu stav životního prostředí.
44. EU a její členské státy budou podporovat zachování a udržitelnou správu a využívání přírodních zdrojů a zachování a udržitelné využívání biologické rozmanitosti a ekosystémů, včetně lesů, oceánů, pobřežních oblastí, povodí a dalších ekosystémů pro poskytování ekosystémových služeb. V souladu s mezinárodními závazky budou bojovat proti nezákonné těžbě dřeva a souvisejícímu obchodu, znehodnocování lesů a půdy, desertifikaci, suchu a úbytku biologické rozmanitosti. Budou podporovat přidružené výhody plynoucí z udržitelného hospodaření, včetně zvyšování odolnosti vůči změně klimatu a přizpůsobování. Posílí začlenění trvale udržitelného rozvoje do všech odvětví spolupráce a zviditelní otázky životního prostředí v rámci dialogů se svými partnery. EU a její členské státy budou prosazovat využívání účetnictví pro přírodní bohatství. Budou podporovat lepší správu věcí veřejných a budování kapacit pro udržitelné hospodaření s přírodními zdroji, včetně prevence nezákonného využívání lesů. Budou rovněž prosazovat zapojení místních zúčastněných stran a dodržování práv všech včetně původních obyvatel a místních komunit. Budou se zabývat pytláctvím, nelegálním obchodem s volně žijícími živočichy a planě rostoucími druhy, včetně dřeva a nelegálním využíváním dalších přírodních zdrojů. Aby oceány byly zdravé a produktivní, budou EU a její členské státy podporovat ochranu a obnovu mořských ekosystémů, udržitelné řízení mořských zdrojů a udržitelný rybolov, mimo jiné prostřednictvím lepší správy oceánů a rozvoje modré ekonomiky.
45. EU a její členské státy začlení životní prostředí a změnu klimatu do všech aspektů svých strategií rozvojové spolupráce, mimo jiné prostřednictvím prosazování vhodné rovnováhy mezi zmírňováním a přizpůsobením. Budou provádět Agendu 2030 a Pařížskou dohodu o změně klimatu koordinovanými a soudržnými kroky a budou maximalizovat synergie. Budou podporovat vnitrostátní strategie, včetně plánování a programování na všech úrovních vlády, jež podporují odolnost, snižují riziko plynoucí ze změny klimatu a přispívají k omezení emisí, v souladu s prováděním vnitrostátně stanovených příspěvků, se zohledněním výzev, s nimiž se potýkají rozvojové země, zejména nejméně rozvinuté země a malé ostrovní rozvojové státy. Budou přispívat ke vzniku místních bojovníků za klima a aktivně šířit a rozvíjet projekty v oblasti osvědčených postupů, mimo jiné podporováním mnohostranných platforem. Právně závazný charakter Pařížské dohody a požadavek vypracovat vnitrostátně stanovené příspěvky mohou dát také podnět k plánování národního rozvoje v kontextu Agendy 2030.

Udržitelná energie a změna klimatu

Energie je zásadně důležitým faktorem rozvoje, který hraje klíčovou úlohu v řešeních pro udržitelnou planetu. Rozvojové země potřebují energii k prosazování růstu podporujícího začlenění a dalšímu zvyšování životní úrovně. Investice do udržitelné energie mohou zajistit a zlepšit přístup k čisté vodě, čistému vaření, vzdělávání a zdravotní péči a také vytvářet pracovní místa a podporovat místní podniky způsobem šetrným k životnímu prostředí.

EU a její členské státy budou usilovat o dosažení tří vzájemně propojených klíčových cílů: řešit nedostatečný přístup k energii, zvýšit energetickou účinnost a výrobu energie z obnovitelných zdrojů v zájmu dosažení udržitelné rovnováhy mezi výrobou a spotřebou energie a přispívat k celosvětovému boji proti změně klimatu v souladu s Pařížskou dohodou a souvisejícími vnitrostátními stanovenými příspěvky předloženými stranami dohody. EU a její členské státy budou řešit energetickou chudobu tím, že přispějí k všeobecnému přístupu k energetickým službám, které jsou cenově dostupné, moderní, spolehlivé a udržitelné, se silným důrazem na obnovitelné zdroje energie a energetickou účinnost. Čistou a obnovitelnou energii lze poskytovat prostřednictvím komunitou spravovaných řešení mimo rozvodnou síť či v malých elektrických sítích, která umožní přístup k energii ve venkovských oblastech.

EU a její členské státy budou rovněž prosazovat postupné ukončení dotací na fosilní paliva škodlivá pro životní prostředí, stabilní a transparentní trhy s energiemi a zavádění inteligentních sítí a využívání digitálních technologií pro udržitelné hospodaření s energií. Tato posílená strategie půjde ruku v ruce s pokračující činností EU v souladu s jejím globálním vedoucím postavením v boji proti změně klimatu a podpoře třetích zemí v boji proti změně klimatu a přechodu na nízkoemisní hospodářství odolná vůči změně klimatu.

46. Rozsah finančních investic potřebných k zajištění všeobecného přístupu k bezpečným a čistým energetickým službám vyžaduje zapojení mnoha aktérů. EU a její členské státy zintenzivní spolupráci se všemi příslušnými zúčastněnými stranami, včetně soukromého sektoru, v oblasti řízení poptávky po energiích, energetické účinnosti, obnovitelné energie a rozvoje a přenosu čistých technologií. Budou podporovat zlepšení regulačních rámců vedoucích ke konkurenceschopnému a udržitelnému odvětví energetiky a ke stimulaci soukromého financování. Přilákají další finanční prostředky, mimo jiné od soukromých investorů a prostřednictvím inovativních iniciativ a nástrojů financování. Podpora Afriky a sousedství EU v této transformaci energetiky bude součástí rámce, který umožní energetickou unii EU.

2.3. Prosperita – udržitelný růst podporující začlenění a vytváření pracovních míst

47. Vytváření důstojných pracovních míst, zejména pro ženy a mladé lidi, je pro udržitelný růst podporující začlenění zásadní. Sdílená prosperita a růst jsou klíčové faktory přispívající k blahobytu a důstojnosti. Udržitelný růst podporující začlenění přispívá v partnerských zemích k budování dlouhodobé odolnosti tím, že dává zranitelným skupinám obyvatel a nejvíce ohroženým jedincům příležitost podílet se na vytváření blahobytu a důstojných pracovních míst a mít z nich prospěch. EU a její členské státy budou podporovat ekonomickou transformaci, která vytváří důstojná pracovní místa, zvyšuje výrobní kapacitu, generuje dostatečné příjmy pro veřejné služby a sociální ochranu a podporuje udržitelné hodnotové řetězce a diverzifikaci, včetně udržitelné industrializace. To zahrnuje prosazování vzorců udržitelné spotřeby a výroby v oběhovém hospodářství, včetně prosazování koloběhu netoxických materiálů a účinnosti zdrojů, a přechodu k nízkoemisním řešením odolným vůči změně klimatu.
48. EU a její členské státy uznávají úlohu mikropodniků a malých a středních podniků coby hybné síly udržitelného rozvoje, jakož i velmi důležité aktéry v boji proti chudobě. Mikropodniky a malé a střední podniky jsou hnací silou růstu, zaměstnanosti, inovací a sociálního rozvoje. EU a její členské státy budou podporovat konkrétní kroky a inovativní opatření prostřednictvím rozvojové politiky s cílem zvýšit zapojení mikropodniků a malých a středních podniků do provádění konkrétních opatření v terénu a s cílem plně rozvinout jejich transformační potenciál. Budou usnadňovat přístup mikropodniků a malých a středních podniků k relevantním informacím v EU i v partnerských zemích, začleňovat tyto podniky do dodavatelských a hodnotových řetězců, a současně se zabývat nedostatky v jejich financování. Budou podporovat výměny mezi podniky a dialog mezi mikropodniky a malými a středními podniky v EU a v partnerských zemích nebo regionech.

Investice a obchod

Významnou hnací silou udržitelného rozvoje jsou udržitelné veřejné a soukromé investice. Pomáhají diverzifikovat ekonomiky, podporují růst a vytváření důstojných pracovních míst, poskytují inovativní výrobky a služby, propojují ekonomiky rozvíjejících se zemí s regionálními a celosvětovými hodnotovými řetězci, podporují regionální integraci a obchod a plní sociální potřeby. Agenda 2030 a akční program z Addis Abeby poskytují rámec, v němž mohou odpovědné investice přispět k udržitelnému rozvoji ve všech jeho dimenzích.

EU a její členské státy učiní kroky k posílení investic kombinací finančních prostředků pro udržitelný rozvoj, technické pomoci za účelem vypracování udržitelných projektů a přilákání investorů a přijmou opatření ke zlepšení správy ekonomických záležitostí a podnikatelského prostředí, k boji proti korupci a ke spolupráci se soukromým sektorem. EU a její členské státy také přispějí ke zvýšení soukromých a veřejných investic do nízkoe emisní zelené ekonomiky odolné vůči změně klimatu.

Jednou z klíčových platform bude evropský plán vnějších investic, který bude obsahovat záruky ke snížení rizikového profilu investic v rozvojových zemích, a tím aktivovat dodatečné zdroje financování, zejména ze soukromého sektoru. Bude přispívat k dosažení cílů udržitelného rozvoje, a tím přispěje k řešení základních příčin nelegální migrace.

Evropská unie bude rovněž i nadále prostřednictvím své obchodní politiky zajišťovat, aby rozvojové země, zejména ty nejzranitelnější, mohly čerpat výhody růstu podporujícího začlenění a udržitelného rozvoje plynoucí z posílené účasti na regionální integraci a na mnohostranném obchodním systému.

49. EU a její členské státy budou napomáhat vytváření příznivějšího podnikatelského prostředí v rozvojových zemích, v němž se dodržují mezinárodní normy a zásady v oblasti lidských práv. Budou přispívat ke zlepšení podmínek pro inkluzivní ekonomickou činnost prosazováním udržitelnějších politik a regulačních rámců, lidských práv, včetně základních pracovních norem a požadavků na hloubkovou kontrolu, příznivější podnikatelské prostředí, nové podnikatelské modely a větší kapacitu správních orgánů. Budou podporovat široký přístup k finančním a mikrofinančním službám, a to i pro ženy, chudé i pro mikropodniky a malé a střední podniky. Rovněž budou podporovat iniciativy soukromého sektoru a sociální podniky, družstva, podnikatelky a podnikatele z řad mládeže s cílem podpořit poskytování místních služeb, jakož i inkluzivní a ekologické podnikatelské modely. Budou prosazovat udržitelné a transparentní zadávání veřejných zakázek na podporu udržitelného rozvoje a usnadňovat přístup mikropodniků a malých a středních podniků k veřejným zakázkám. K nastartování investic ze soukromého sektoru a ke stimulaci růstu podporujícího začlenění v rozvojových zemích mohou pomoci také investice veřejného sektoru do výzkumu a inovací a spolupráce v oblasti vědy a technologií.
50. Praní peněz, korupce, nezákonné finanční toky, daňové úniky a vyhýbání se daňové povinnosti i nadále narušují udržitelný rozvoj, což má na rozvojové země neúměrný dopad. EU a její členské státy budou spolupracovat s partnerskými zeměmi s cílem prosazovat progresivní zdanění, opatření zaměřená na boj proti korupci a politiky přerozdělování veřejných výdajů a bojovat proti nezákonným finančním tokům, aby podpořily přístup ke kvalitním základním službám pro všechny.
51. EU a její členské státy budou kombinovat dovednosti a zdroje soukromého sektoru s pomocí na podporu obchodu, obchodními politikami a nástroji a ekonomickou diplomacií. Budou prosazovat pomoc na podporu obchodu s cílem podpořit provádění Agendy 2030, tak aby lépe řešila potřeby rozvojových zemí v oblasti obchodu a výrobních kapacit. Je třeba zohlednit potřeby zejména rozvinutých zemí, vnitrozemských rozvojových zemí a malých ostrovních rozvojových států, pro něž je klíčovou hnací silou rozvoje usnadnění obchodu a obchodní infrastruktura.
52. EU a její členské státy budou podporovat a usnadňovat obchod a investice v rozvojových zemích za účelem podpory udržitelného rozvoje. EU bude i nadále podporovat obchod a regionální integraci coby klíčové hnací prvky růstu a omezování chudoby v rozvojových zemích. Prováděním strategie „Obchod pro všechny“ budou EU a její členské státy podporovat své obchodní partnery, mimo jiné prostřednictvím dohod o hospodářském partnerství, aby byl udržitelný rozvoj zohledněn na všech úrovních obchodní politiky. V souladu se závazky týkajícími se soudržnosti politik ve prospěch rozvoje bude ve vhodných případech použita rozvojová podpora s cílem zajistit, aby ustanovení

obchodních dohod týkající se obchodu a udržitelného rozvoje byla prováděna a využívána účinně. EU a její členské státy budou prosazovat udržitelný hospodářský růst podporující začlenění a pomáhat rozvojovým zemím přijmout modely růstu, které zohledňují nedostatek zdrojů a opatření v oblasti změny klimatu. Mezi ně patří podpora udržitelných hodnotových řetězců a normy v oblasti životního prostředí a sociální normy.

53. K provádění Agendy 2030 může přispívat i soukromý sektor. EU a její členské státy budou v úzké spolupráci s Evropskou investiční bankou podporovat mobilizaci soukromých zdrojů pro rozvoj a současně také podporovat odpovědnost soukromého sektoru v oblastech se značným transformačním potenciálem pro udržitelný rozvoj. Sem spadá udržitelné zemědělství, bezpečná a čistá energie, integrované řízení vodních zdrojů, odolná infrastruktura, zdraví, udržitelný cestovní ruch, zelené a oběhové hospodářství, telekomunikační a digitální technologie.
54. EU a její členské státy budou spolupracovat se soukromým sektorem, včetně organizací zaměstnavatelů a zaměstnanců, aby podpořily odpovědné, udržitelné a účinné postupy, mimo jiné prostřednictvím sociálního dialogu. Větší využívání odpovědných a inkluzivních podnikatelských modelů a postupů širším spektrem společností v EU s dodavatelskými řetězci v rozvojových zemích, v těsné spolupráci s jejich státními a soukromými subjekty, a podpora spravedlivého, transparentního a etického obchodu, mimo jiné s malými producenty v rozvojových zemích, mohou výrazně přispět k provádění Agendy 2030. Do podnikatelských modelů je třeba zahrnout mezinárodně dohodnuté normy v oblasti lidských práv a závazky týkající se udržitelného rozvoje, transparentnosti a sociální odpovědnosti podniků, a to i do partnerství veřejného a soukromého sektoru a kombinování zdrojů financování prostřednictvím škály opatření, jako je sdílení osvědčených postupů. To mimo jiné znamená zajištění udržitelného řízení a využívání přírodních zdrojů, jako jsou nerosty a dřevo. EU a její členské státy budou nadále podporovat odpovědné podnikatelské postupy a odpovědné řízení dodavatelských řetězců respektujících vlastnická práva a integrujících lidská a pracovní práva, finanční bezúhonnost a environmentální normy a dostupnost. Budou pracovat na prevenci porušování lidských práv a na prosazování obecných zásad OSN v oblasti podnikání a lidských práv. Budou prosazovat pracovní standardy, které zajistí pracovníkům důstojné pracovní podmínky a důstojné mzdy, především podmínky a mzdy definované Mezinárodní organizací práce, a to jak ve formálním, tak neformálním sektoru, mimo jiné podporou přechodu od neformální k formální ekonomice a bojem proti dětské práci.
55. Udržitelné zemědělství společně s udržitelným rybolovem a akvakulturou zůstává klíčovým faktorem pro vymýcení chudoby a udržitelný rozvoj a je nezbytné pro vymýcení hladu a zabezpečení potravin. Živobytí dvou třetin chudých na planetě závisí na zemědělství a řada rozvojových zemí je stále do velké míry závislá na obchodu s omezenou škálou komodit. Zásadní význam má i nadále podpora drobných zemědělců, včetně rodinných zemědělců a pastevců, neboť významným způsobem přispívají k zabezpečení potravin a k boji proti erozi půdy a ztrátě biologické rozmanitosti a současně vytvářejí pracovní místa. EU a její členské státy budou podporovat zlepšení v oblasti správy týkající se udržitelného obhospodařování lesů, participativní správy pastvin a rovného přístupu k vlastnictví půdy, zejména u žen, respektování práv místních a původních obyvatel, včetně tradičního využívání půdy a přístupu k vodě. Budou prosazovat zakládání organizací zemědělců a zemědělských družstev s cílem zabývat se mimo jiné lepší produktivitou rodinných zemědělských podniků, právy k užívání pozemků a tradičními osivovými systémy zemědělců. Budou přispívat ke zvyšování kvality hygienických a fytosanitárních podmínek. EU a její členské státy se budou snažit rozvíjet v partnerských zemích zemědělské trhy a hodnotové řetězce, ze kterých budou mít prospěch chudí a které povedou k tomu, že zemědělský zpracovatelský průmysl bude vytvářet pracovní místa a přidanou hodnotu. To bude zahrnovat podporu začleňování mladých lidí a posílení postavení žen a podporu výzkumu a inovací. Investice do udržitelného zemědělství a do zemědělsko-potravinářského odvětví jsou nezbytné pro diverzifikaci místních a regionálních výrobních systémů, prevenci podvýživy, zvyšování produktivity a vytváření důstojných pracovních míst, aniž by docházelo k poškozování životního prostředí. V řadě rozvojových zemí, především v Africe, jsou nutné významné veřejné a soukromé investice do udržitelného zemědělství a související infrastruktury. Tyto investice a politické reformy musí být odpovědné a inkluzivní a přinášet prospěch místnímu obyvatelstvu.
56. Rostoucí světová populace bude muset hledat řešení v udržitelném zemědělství a potravinových systémech, včetně udržitelného rybolovu, které budou muset brát ohledy na životní prostředí. EU a její členské státy budou podporovat agroekologické postupy a opatření ke snížení ztrát potravin po sklizni nebo jejich plýtvání, jakož i na ochranu půdy, zachování vodních zdrojů, prevenci a zastavení odlesňování a opětovného zalesňování a k zachování biologické

rozmanitosti a zdravých ekosystémů. Je třeba využít potenciálu udržitelného zemědělství a půdy v oblasti zmírňování emisí skleníkových plynů a posílení odolnosti vůči dopadům změny klimatu. EU a její členské státy budou prosazovat udržitelné postupy v rybolovu a akvakultuře a podporovat opatření na boj proti nelegálnímu rybolovu, znečišťování moří a dopadům změny klimatu.

57. EU a její členské státy budou i nadále podporovat informační a komunikační technologie v rozvojových zemích jako významné faktory zabezpečující růst podporující začlenění a udržitelný rozvoj. V rozvojovém světě se digitální technologie zavádějí bezprecedentní rychlostí. Ovšem nedostatek možností připojení zůstává v mnoha rozvojových zemích, zejména ve venkovských a odlehlých oblastech, a to především v Africe, jednou z významných překážek v rozvoji. Omezená konkurence může navíc často způsobit, že digitální technologie jsou pro velkou část populace nepřístupné a cenově nedostupné. EU a její členské státy budou usilovat o lepší začlenění digitálních řešení v oblasti rozvoje a prosazovat využívání digitálních technologií v řadě prioritních oblastí (např. elektronická veřejná správa, zemědělství, vzdělávání, vodohospodářství, zdraví a energie). Budou podporovat příznivější prostředí pro digitální ekonomiku tím, že posílí svobodné, otevřené a bezpečné připojení a odstraní překážky, které brání úplnému využití jeho potenciálu pro udržitelný rozvoj. Budou podporovat digitální podnikání, včetně mikropodniků a malých a středních podniků, v zájmu rozvoje lokálně relevantního obsahu, prosazování inovací a vytváření důstojných pracovních míst. Rovněž budou podporovat digitální gramotnost a dovednosti s cílem posílit postavení osob, zejména žen a jednotlivců ve zranitelném a marginalizovaném postavení, prosazovat sociální začleňování a usnadnit jejich účast na demokratické správě věcí veřejných a na digitální ekonomice.
58. EU a její členské státy budou podporovat plánování, výstavbu a provoz kvalitních infrastruktur a budov méně náročných na zdroje a energii. Budou podporovat rozvoj mobility a dopravních sítí, které jsou udržitelné, nízkoe emisní, vzájemně propojené a bezpečné, a jiných odolných a ekologických infrastruktur, jako jsou energetické sítě, vodovodní systémy a systémy nakládání s odpady, s cílem prosazovat spravedlivý a cenově dostupný přístup všem k růstu, obchodu a investicím. Budou systematicky zahrnovat cíl týkající se snížení emisí skleníkových plynů do infrastrukturních projektů.
59. EU a její členské státy znovu opakují, že je třeba, aby byly v partnerských zemích plně dodržovány mezinárodní normy v oblasti ochrany životního prostředí a jaderné bezpečnosti.
60. EU a její členské státy budou usilovat o zvýšení potenciálu měst coby středisek udržitelného růstu podporujícího začlenění a inovací, přičemž zohlední venkovské komunity v jejich širším okolí a vyvážený regionální rozvoj. Budou podporovat inkluzivní udržitelný rozvoj měst s cílem řešit nerovnosti, které jsou s městským prostředím spojené, s tím, že pozornost zaměří na ty nejpotřebnější, včetně osob žijících v neoficiálních osadách a slumech. Podpoří partnery v zájmu lepšího poskytování základních služeb a rovného přístupu k potravinovému zabezpečení a dostupnému a důstojnému bydlení za přiměřenou cenu a v zájmu zlepšení kvality života rychle rostoucích městských populací. V souladu s novou městskou agendou OSN se budou zasazovat o udržitelné plánování využití půdy, spravedlivé řízení trhů s půdou, udržitelnou městskou mobilitu a inteligentní a bezpečná města využívající možnosti, jež nabízí digitalizace a technologie. Budou prosazovat inkluzivní, vyvážené a integrované územní a městské politiky a víceúrovňovou koordinaci správních orgánů, což přispěje k vytváření pevnějších vazeb mezi venkovskými a městskými oblastmi. Budou rozvíjet odolnost měst vůči otřesům a využívat příležitosti k vytváření nízkoe emisní ekonomiky odolné vůči změně klimatu.

2.4. Mír – mírové a inkluzivní společnosti, demokracie, efektivní a odpovědné instituce, právní stát a lidská práva pro všechny

61. EU a její členské státy budou podporovat všeobecně platné hodnoty demokracie, řádné správy věcí veřejných, právního státu a lidských práv pro všechny, neboť jsou základním předpokladem udržitelného rozvoje a stability, a to napříč celým spektrem partnerství a nástrojů ve všech situacích a zemích, mimo jiné prostřednictvím rozvojové činnosti. Budou podporovat snahy jednotlivých zemí – přizpůsobené potřebám a situaci v dané společnosti – o vybudování udržitelných demokratických států odolných vůči vnějším i vnitřním otřesům a o řešení faktorů přispívajících ke zranitelnosti, včetně nerovnosti.

Řádná správa věcí veřejných, demokracie, právní stát a lidská práva

Řádná správa věcí veřejných, demokracie a právní stát mají z hlediska udržitelného rozvoje nezastupitelný význam. Právní stát je základním předpokladem pro ochranu všech základních práv. Efektivní orgány a systémy veřejné správy reagující na potřeby veřejnosti poskytují základní služby a přispívají k růstu podporujícímu začlenění, zatímco inkluzivní politické procesy zajišťují, že občané mohou příslušné úředníky povolat k odpovědnosti na všech úrovních.

EU a její členské státy budou podporovat odpovědné a transparentní instituce, včetně vnitrostátních parlamentů, a prosazovat participativní rozhodovací procesy a přístup veřejnosti k informacím. Budou se zasazovat o nezávislé a nestranné soudy a podporovat fungování spravedlivého soudního systému, včetně přístupu k právní pomoci. Podporu budou směřovat i na budování kapacit pro silné instituce a víceúrovňovou správu, za účasti osob v tíživé situaci a příslušníků menšin, a to prostřednictvím partnerství mezi správními orgány na celostátní, nižší než celostátní a místní úrovni a využíváním potenciálu digitálních řešení. Budou podporovat iniciativy zaměřené na boj proti korupci a na zvýšení míry transparentnosti a odpovědnosti v souvislosti s veřejným financováním a při poskytování veřejných služeb.

62. EU a její členské státy budou prosazovat otevřený prostor vytvářející příznivé podmínky pro činnost občanské společnosti, inkluzivní přístupy a transparentnost při rozhodování na všech úrovních. I nadále budou vynakládat úsilí na podporu inkluzivních, transparentních a důvěryhodných voleb poskytováním včasné podpory v průběhu volebního cyklu, jakož i prosazováním demokratických a odpovědných politických stran a aktivní účasti občanů na celém volebním procesu. Významným nástrojem jsou v tomto ohledu nezávislé volební pozorovatelské mise EU. EU a její členské státy budou podporovat a prosazovat demokratickou správu věcí veřejných, která občanům, včetně marginalizovaných osob, zajistí požívání základních svobod, jako jsou svoboda myšlení, náboženského vyznání a přesvědčení, svoboda shromažďování a sdružování, a která dodržuje všeobecně platná lidská práva, ať už se jedná o práva občanská, ekonomická, sociální či kulturní. Budou se zasazovat o svobodu projevu a názorovou svobodu a poskytovat podporu nezávislým a pluralitním sdělovacím prostředkům produkujícím kvalitní zpravodajství podložené fakty a údaji.
63. EU a její členské státy budou podporovat účinné, transparentní, nezávislé, otevřené a odpovědné soudní systémy a prosazovat přístup ke spravedlnosti pro všechny, zejména pak pro osoby žijící v chudobě a osoby v tíživé situaci. Součástí toho budou snahy řešit trestnou činnost včetně násilí ve městech a bojovat proti organizované mezinárodní trestné činnosti v oblasti obchodování se zbraněmi, drogami nebo s lidmi.
64. Chudoba, konflikty, nestabilita a násilné vysídlování jsou vzájemně silně propojeny a je nutné je řešit soudržným a komplexním způsobem, mimo jiné rovněž v rámci vazeb mezi humanitární a rozvojovou oblastí. EU a její členské státy budou řešit jejich základní příčiny na všech úrovních, od vyloučení, nerovnosti, nedostatku potravin, porušování a zneužívání lidských práv, beztrestnosti a absence právního státu až po zhoršování životního prostředí a změnu klimatu.
65. EU a její členské státy budou využívat rozvojovou spolupráci jako součást ucelené škály politik a nástrojů, jejichž cílem je předcházet konfliktům a krizím, zvládat je a pomáhat je řešit, předcházet vzniku humanitárních potřeb a budovat trvalý mír a řádnou správu věcí veřejných. Primárním zaměřením rozvojové spolupráce zůstává vymýcení všech forem chudoby a o dosažení tohoto cíle bude i nadále neúnavně usilováno. EU a její členské státy budou podporovat komplexní přístup ke konfliktům a krizím prostřednictvím lepšího využívání strategií pro období transformace a evropského systému včasného varování v případě konfliktů, přičemž se zaměří na nestabilitu a bezpečnost osob a uznají vazby mezi udržitelným rozvojem, humanitární činností, mírem a bezpečností.
66. Budování míru a budování státu jsou základními předpoklady udržitelného rozvoje a měly by probíhat na všech úrovních, od globální po místní, ve všech fázích cyklu konfliktu, od včasného varování a předcházení konfliktům po reakci na krizi a stabilizaci. V rámci rozvojové spolupráce mohou EU a její členské státy rovněž navázat spolupráci se subjekty bezpečnostního sektoru s cílem budovat jejich kapacity v zájmu plnění cílů udržitelného rozvoje, zejména dosažení mírových společností podporujících začlenění. EU a její členské státy budou prosazovat společná řešení bezpečnostních a rozvojových výzev, mimo jiné tím, že budou podporovat demokratickou správu bezpečnostního sektoru, jeho efektivitu při zajišťování bezpečnosti osob a budování kapacit. Uznávají, že je nezbytné předcházet radikalizaci vedoucí k násilnému extremismu a bojovat proti ní, a to mimo jiné pěstováním náboženské tolerance

a mezináboženského dialogu. Budou i nadále podporovat zásadu odpovědnosti za ochranu a předcházení hrůzným trestným činům. V této souvislosti budou EU a její členské státy pokračovat v posilování spolupráce s OSN i s regionálními a vnitrostátními partnery.

67. EU a její členské státy se budou podílet na reformě bezpečnostního sektoru, jež může přispět k zavedení účinné demokratické kontroly a odpovědnosti, vyšší bezpečnosti osob, udržitelnému rozvoji a vymýcení chudoby. Reforma bezpečnostního sektoru musí být uzpůsobena bezpečnostním potřebám partnerských zemí a musí vycházet z jasně stanovené a danou zemí trvale přijaté odpovědnosti.
68. Zvláštní pozornost a trvalé mezinárodní zapojení vyžadují v zájmu dosažení udržitelného rozvoje nestabilní země a země zasažené konfliktem. Pro rozvoj vnitrostátních kapacit za účelem plného začlenění hospodářských, sociálních a environmentálních aspektů do bezpečnostních a rozvojových otázek mají zásadní význam cíle budování státu a upevňování míru. V rámci rozvojové pomoci budou EU a její členské státy věnovat zvláštní pozornost nestabilním a konfliktem zasaženým zemím a podporovat ty nejzranitelnější. Podporou a ochranou lidských práv, demokracie, právního státu a řádné správy věcí veřejných budou EU a její členské státy aktivně přispívat ke stabilitě a bezpečnosti, jakož i k odolnosti. Do všech svých činností začlení aspekt vnímavosti vůči konfliktům s cílem maximalizovat pozitivní dopad na mír. Budou prosazovat transparentnost, odpovědnost a přístup ke spravedlnosti tím, že se společně se všemi zúčastněnými stranami zapojí do činnosti zaměřené na prevenci konfliktů a do procesů, které udržují a vytvářejí mír. Budou podporovat přechodné soudnictví prostřednictvím cílených opatření na podporu pravdy, spravedlnosti, odškodnění a záruk, že se situace nebudou opakovat. Stabilizace vyžaduje překlenutí období mezi řešením konfliktu a prováděním dlouhodobých reformních procesů a budování důvěry mezi vládou a obyvateli, mimo jiné rychlým zahájením poskytování služeb. V této souvislosti EU a její členské státy ožijí partnerství s kvalifikovanými regionálními partnery. Úspěšnost intervencí souvisejících s mírem a bezpečností závisí především na spolupráci s místními subjekty a na tom, zda přijmou za tento proces odpovědnost. Užitečným nástrojem může být vzájemné učení mezi nestabilními a konfliktem zasaženými státy. EU a její členské státy se budou zabývat všemi aspekty prevence a reakce na sexuální a genderové násilí v průběhu konfliktů i po jejich skončení a budou podporovat účast žen, neboť právě ony mají pozitivní vliv při předcházení konfliktům a jejich řešení, jakož i ve fázích pomoci, obnovy a budování trvalého míru.
69. EU a její členské státy budou provádět humanitární činnost a rozvojovou spolupráci soudržnějším a vzájemně se doplňujícím způsobem, čímž aktivně přispějí k budování odolnosti jednotlivců, komunit, společností a celých států, k řešení extrémní chudoby, prevenci a řešení krizí, snížení chronické nestability a k budování soběstačnosti. Aby byla řešení trvale udržitelná, je třeba využívat přístupy založené na účasti mnoha stran, intervence na různých úrovních a dlouhodobou vizi. To znamená, že je co nejdříve zapotřebí posílit vazby mezi okamžitou pomocí, obnovou a rozvojem, mimo jiné prostřednictvím intenzivní výměny informací, koordinace dárců a společné analýzy nedostatků, rizik a slabých stránek, jakož i prostřednictvím společné vize týkající se strategických priorit. EU a její členské státy zajistí včasné zapojení politických a rozvojových aktérů a úzkou koordinaci mezi nimi již od počátku krize, s cílem doplnit opatření humanitárních subjektů zaměřených na mimořádné situace a bezprostřední obnovu a navázat na ně. Příslušné činnosti budou prováděny tak, aby byly dodrženy humanitární zásady v souladu s mezinárodním humanitárním právem.
70. EU a její členské státy zvýší své úsilí o budování odolnosti a přizpůsobivosti změnám mimo jiné v souladu se sendajským rámcem pro snižování rizika katastrof 2015–2030 a Pařížskou dohodou o změně klimatu. Aby se snížil negativní dopad a předešlo se ztrátám na životech a ztrátám zdrojů obživy, je nutné lidem a komunitám pomoci se lépe připravit, snížit míru jejich expozice a zranitelnosti a posílit jejich odolnost, která jim pomůže lépe odolávat otřesům a zotavovat se z nich. EU a její členské státy začlení do svých programů rozvojové spolupráce hodnocení rizik a analýzu nedostatků. Budou také nadále zvyšovat připravenost pro případ přeshraničních zdravotních hrozeb, a to v souladu s Mezinárodními zdravotnickými předpisy, zejména prostřednictvím budování kapacit vnitrostátních a regionálních zdravotnických systémů a lepší výměny informací. S využitím poznatků získaných v průběhu globálních zdravotních krizí budou EU a její členské státy i nadále podporovat meziodvětvové iniciativy na mezinárodní, regionální a místní úrovni a zařadí posílení horizontálních zdravotnických systémů mezi ústřední prvky rozvojových programů v oblasti zdraví.
71. Migrace, udržitelný rozvoj a stabilita jsou úzce propojeny. EU a její členské státy jsou odhodlány vyvíjet koordinovanou činnost s cílem řešit základní příčiny nelegální migrace a nuceného vysídlování, jako jsou konflikty, nestabilita státu, špatná bezpečnostní situace a marginalizace, chudoba, nedostatek potravin, nerovnost a diskriminace a zhoršování životního prostředí, včetně změny klimatu. Budou prosazovat lidská práva a lidskou důstojnost,

budování demokracie, řádnou správu věcí veřejných a právní stát, sociální začleňování a kohezi, ekonomické příležitosti přinášející důstojná pracovní místa a podnikatelskou činnost orientovanou na jednotlivce, jakož i politický prostor pro občanskou společnost. Budou rovněž bojovat proti převaděčství migrantů a obchodování s lidmi, které jsou zdrojem nestability. Zásadní význam má v této souvislosti budování silných partnerství se zeměmi původu a s tranzitními a cílovými zeměmi, a to na základě udržitelných, dlouhodobých politik, které řeší jednotlivé aspekty této výzvy.

3. PARTNERSTVÍ – EU JAKO AKTÉR PROVÁDĚNÍ AGENDY 2030

72. Ačkoliv jednotlivé země nesou primární odpovědnost za svůj vlastní hospodářský a sociální rozvoj, Agenda 2030 musí být prováděna všemi zeměmi a všemi zúčastněnými subjekty jednajícími jako partneři. Oblast rozvoje se neustále rozšiřuje, zahrnuje více subjektů a přibývají nové. Hlavními partnery, kteří přispívají k tomu, aby se pomoc dostala k nejohroženějším a marginalizovaným skupinám obyvatelstva, se staly parlamenty, politické strany, regionální a místní orgány, výzkumné ústavy, dobročinné organizace, družstva, soukromý sektor a občanská společnost. Prosazování a obrana prostoru, v němž tyto subjekty mohou bezpečně provozovat svou činnost, má pro zajištění udržitelného rozvoje zásadní význam.

3.1. Lepší spolupráce

73. V reakci na globální výzvy budou EU a její členské státy dále zlepšovat své kooperativní postupy, mimo jiné tím, že budou lépe spolupracovat a zohledňovat přitom své příslušné komparativní výhody. V této souvislosti je třeba zejména zvýšit účinnost a dopad prostřednictvím intenzivnější koordinace a soudržnosti, a to uplatňováním zásad účinnosti rozvoje a prováděním rozvojové spolupráce coby součásti celkové vnitřní a vnější činnosti vyvíjené na podporu provádění Agendy 2030. Má-li být rozvojová politika EU účinnější při dosahování svých cílů a soudržnější s hlavním cílem, kterým je vymýcení chudoby, musí se přizpůsobovat měnícím se potřebám, krizím a prioritám a reagovat na ně.
74. EU a její členské státy budou koordinovat a rozvíjet společné postoje na mezinárodních fórech věnovaných záležitostem souvisejícím s rozvojovou politikou. Jednak tím zvýší společný vliv EU a členských států, jednak přispějí k účinnějším mnohostranným jednáním.
75. Na úrovni jednotlivých zemí zintenzivní EU a její členské státy společné plánování v oblasti rozvojové spolupráce s cílem zvýšit kolektivní dopad tím, že spojí své zdroje a kapacity. Společné plánování je třeba podporovat a posilovat, současně však musí zůstat dobrovolné, flexibilní, inkluzivní a uzpůsobené podmínkám dané země a umožňovat nahrazení programových dokumentů EU a členských států společnými programovými dokumenty EU. Pro tento proces mají zásadní význam angažovanost, zapojení a odpovědnost partnerských zemí. Společné plánování by mělo vycházet z rozvojové strategie partnerské země a mělo by být v souladu s jejími rozvojovými prioritami. EU a její členské státy budou spolupracovat na rozvoji strategických reakcí vycházejících ze sdílených poznatků, přidané hodnoty, získaných zkušeností a společné analýzy podmínek v dané zemi, mimo jiné pokud jde o chudobu a udržitelnost, a z celkové úrovně vztahů dané země s EU. V rámci tohoto úsilí budou zohledňovat dostupné prostředky určené na financování rozvoje, a to v souladu s akčním programem z Addis Abeby. EU a její členské státy budou rovněž usilovat o dosažení vyšší míry koordinace a synergií v nestabilních a konfliktem zasažených zemích, mimo jiné prostřednictvím procesů společného plánování a společné analýzy konfliktů. Toto úsilí přispěje rovněž k Nové dohodě o angažovanosti v nestabilních státech.
76. Vyšší míra využívání společných reakcí EU vycházejících ze společného plánování EU mohou zvýšit vliv a viditelnost EU a jejích členských států na místě. Tento přístup napomůže sdílení zdrojů, snížení jejich roztržitěnosti a zvýšení účinnosti. Společné monitorování a výsledkové rámce budou ústředními prvky společné reakce s cílem zachovat dynamiku, rozvíjet dialog a posílit vzájemnou odpovědnost. Společné plánování by mělo být přístupné dalším příslušným dárčům a mezinárodním subjektům, pokud to EU a zastoupení členských států vyhodnotí jako relevantní na úrovni jednotlivých zemí.
77. V případě potřeby se EU a její členské státy vynasnaží podpořit partnerské země rovněž prostřednictvím společného provádění. Společné provádění je jedním ze způsobů, jak prosazovat soudržnější, účinnější a koordinovanější podporu ze strany EU, která vychází ze společných cílů ve vybraných odvětvích nebo z konkrétních meziodvětvových otázek a je uzpůsobena situaci v dané zemi. Společné provádění bude vycházet ze společných analýz, zohledňovat dostupné prostředky a bude předmětem společného monitorování a hodnocení. Může probíhat na celostátní, regionální nebo celosvětové úrovni a případně může být propojeno s dalšími oblastmi vnější činnosti.

78. Společné provádění bude podporovat začlenění a bude otevřené všem partnerům EU, kteří souhlasí se společnou vizí a mohou k ní přispět, včetně agentur členských států a jejich institucí pro financování rozvoje, soukromého sektoru, občanské společnosti a akademické obce. Pokud to bude vyhodnoceno jako relevantní, mohly by sem být zahrnuty i další podobně smýšlející vlády, OSN a další mezinárodní a regionální organizace a finanční instituce. Společné provádění může zahrnovat jak různé finanční postupy, jako je spolufinancování a delegovaná spolupráce, tak i nefinanční prostředky provádění, a mělo by využívat komparativních výhod jednotlivých aktérů a sdílení osvědčených postupů. EU a členské státy budou v této souvislosti nadále vycházet ze zkušeností všech členských států, mimo jiné pokud jde o transformaci, a budou je sdílet.
79. U rozvojových programů se zeměpisným nebo tematickým základem se bude uplatňovat víceletý programovací přístup. EU a její členské státy budou v rámci své rozvojové spolupráce využívat rozmanitých a doplňujících se forem (jako jsou pomoc v oblasti projektů, podpora odvětvových programů, odvětvová a obecná rozpočtová podpora) a způsobů poskytování pomoci (včetně twinningu, technické pomoci a budování kapacit) v závislosti na tom, co bude v dané zemi fungovat nejlépe s ohledem na její kapacity, potřeby a výsledky a s přihlédnutím ke konkrétní situaci.
80. EU a její členské státy budou rovněž ve vhodných případech hledat příležitosti ke sdílení prostředků a budou uplatňovat rychlé a flexibilní rozhodování a provádění s cílem zajistit co největší dopad, účinnost a viditelnost rozvojové spolupráce EU při plnění cílů udržitelného rozvoje, a to prostřednictvím různých iniciativ, zejména svěrenských fondů EU využívaných na opatření v průběhu mimořádných událostí a v období po nich nebo na tematická opatření, jež mohou vytvořit příležitosti pro účinnou společnou činnost EU, členských států a dalších rozvojových partnerů. Měly by nabídnout administrativní účinnost a přidanou hodnotu a měly by být inkluzivní tím, že jsou do nich zapojeni všichni dárci včetně tzv. drobných dárců. Komise zajistí transparentnost mimo jiné tím, že bude poskytovat pravidelné informace Evropskému parlamentu a Radě, a prostřednictvím náležitého zapojení těchto orgánů do příslušných struktur řízení v souladu s platnými právními předpisy EU. Svěrenské fondy budou uplatňovat kompletní soubor zásad účinnosti rozvoje a budou soudržné s dlouhodobými rozvojovými prioritami, vnitrostátními a unijními strategiemi pro jednotlivé země a dalšími příslušnými nástroji a programy.
81. Koordinovaná činnost EU a jejích členských států v oblasti rozpočtové podpory pomůže prosazovat úsilí o naplňování cílů udržitelného rozvoje v partnerských zemích, zlepšovat makroekonomické řízení a řízení veřejných financí a zlepšovat podnikatelské prostředí. Rozpočtová podpora, prováděná za účasti subjektů, které se na ní chtějí podílet, bude ve vhodných případech využita k posílení partnerství, politického dialogu, odpovědnosti země a vzájemné odpovědnosti s rozvojovými zeměmi, a to na základě společných zásad, cílů a zájmů a v reakci na politickou, ekonomickou a sociální situaci v partnerských zemích. Rozpočtová podpora bude prováděna důsledně v souladu se zásadami účinnosti rozvoje a za předpokladu, že jsou splněny příslušné podmínky a zavedeny účinné systémy pro kontrolu hospodaření, a bude doprovázena rozvojem kapacit a převodem znalostí a odborných poznatků. Doplní tak úsilí rozvojových zemí shromáždit více prostředků a lépe je vynakládat na podporu udržitelného rozvoje a inkluzivního růstu, vytváření pracovních míst, vymýcení chudoby, snižování nerovnosti a rozvoje mírové společnosti. Rozpočtová podpora může rovněž přispět k řešení příčin nestability a k podpoře stability a budování států v zemích, které jsou v nestabilní situaci nebo procházejí obdobím transformace.
82. Kombinování grantů a půjček s cílem stimulovat doplňkové financování ze strany soukromého sektoru je dalším důležitým prostředkem k provádění Agendy 2030. Kombinování se vztahuje na všechny regiony vnější spolupráce EU v odvětvích, jako jsou energetika, dopravní a vodní infrastruktura, podpora malých a středních podniků, sociální odvětví a životní prostředí. K tomu, aby se podařilo získat více soukromých financí pro udržitelný rozvoj, mimo jiné i na opatření v oblasti změny klimatu, bude zapotřebí intenzivnější zapojení soukromého sektoru s využitím inovativních finančních nástrojů. Kombinování bude využíváno ke zvýšení účinnosti a k řešení selhání trhu při současném omezení narušení trhu, přičemž bude dbáno na to, aby byla zajištěna adicionalita a pozornost byla zaměřena na relevantnost z hlediska rozvoje. Činnosti týkající se kombinování budou prosazovat sociální odpovědnost podniků, a to mimo jiné prováděním příslušných mezinárodně dohodnutých pokynů, zásad a nástrojů. Kombinování je jednou z hlavních složek evropského plánu vnějších investic. Klíčovým prvkem kombinačních činností EU bude úzké partnerství s Evropskou investiční bankou (EIB) a dalšími finančními institucemi členských států. Zapojeny budou i další mezinárodní finanční instituce.

3.2. Podpora pevnějších a inkluzivnějších mnohostranných partnerství

83. Pevnější partnerství jsou ústředním prvkem přístupu EU k realizaci cílů udržitelného rozvoje. EU a její členské státy budou úžeji spolupracovat se všemi dalšími příslušnými subjekty v zájmu podpory provádění Agendy 2030 a posílení jejich kapacity, pokud jde o demokratickou odpovědnost. Parlamenty a politické strany, jakož i regionální a místní orgány musí spolu s národními vládami v plné míře vykonávat své příslušné funkce, včetně funkce kontrolní, a musí se aktivně účastnit rozhodovacího procesu. V této souvislosti je rovněž třeba zmínit důležitou úlohu národních a regionálních parlamentů, pokud jde o legislativu, schvalování rozpočtů a kontrolu řádné činnosti vlády.
84. Za provádění Agendy 2030 primárně odpovídají národní vlády. V rámci vztahů s partnerskými zeměmi budou EU a její členské státy klást obnovený důraz na odpovědnost dané země, partnerství a dialog s cílem přispět ke zvýšení účinnosti. EU a její členské státy poskytnou podporu komplexnímu a inkluzivnímu plánování v rozvojových zemích, které bude vycházet z celostátních i dílčích rozvojových strategií, programů a rozpočtů. Budou podporovat otevřené vládní dialogy se všemi zúčastněnými stranami ve fázích rozhodování, plánování, provádění a přezkumu. Takové procesy pomohou národním vládám posoudit dostupné způsoby provádění, identifikovat nedostatky a zvolit vhodné oblasti pro rozvoj a další mezinárodní spolupráci.
85. Jedněmi z hlavních cílů bude vybudovat kapacitu daných rozvojových zemí pro provádění Agendy 2030 na místní, regionální i celostátní úrovni, pracovat na vytváření příznivého politického prostředí, zejména pro nejvíce marginalizované komunity, a podpořit využívání získaných zkušeností a sdílení poznatků. Toto úsilí bude zahrnovat podporu mobilizace a účinného využití domácích veřejných finančních prostředků, které představují zdaleka největší a nejstabilnější zdroj financování udržitelného rozvoje. Dále sem bude patřit podpora elektronických systémů ve státní správě (eGovernment) za účelem efektivního výběru daní a transparentnosti při nakládání s veřejnými prostředky. EU a její členské státy budou podporovat budování kapacit pro potřeby vnitrostátních monitorovacích rámců, kvalitního sběru údajů, jejich třídění a analýzy, mimo jiné prostřednictvím digitálních monitorovacích nástrojů, a rovněž pro potřeby soudržnosti politik ve prospěch udržitelného rozvoje.
86. Dosažení většiny cílů udržitelného rozvoje bude ve velké míře záviset také na aktivním zapojení místních a regionálních orgánů. EU a její členské státy budou v případě potřeby podporovat reformy v oblasti transparentnosti, odpovědnosti a decentralizace s cílem umožnit regionálním a místním orgánům, aby zajistily lepší správu a větší dopad v oblasti rozvoje, a rovněž s cílem lépe řešit nerovnosti v rámci jednotlivých zemí. Budou podporovat procesy, které lidem napomohou k účinnější interakci s místní vládou ve všech fázích plánování a provádění politik a posílí jejich spolupráci s místními orgány a dalšími orgány na nižší než celostátní úrovni, mimo jiné prostřednictvím decentralizované spolupráce.
87. V zájmu úspěšného provádění Agendy 2030 je rovněž třeba vytvářet pevnější partnerství nad rámec vládních struktur. EU a její členské státy budou rozšiřovat partnerství se soukromým sektorem, občanskou společností včetně odborových organizací a organizací zaměstnavatelů, mnohostranných a regionálních organizací, akademické obce, diaspor a dalších příslušných zúčastněných stran. Budou i nadále podporovat budování kapacit pro tyto aktéry tak, aby se mohli v plné míře účastnit navrhování, provádění, monitorování a hodnocení strategií udržitelného rozvoje.
88. Na podporu udržitelného rozvoje budou EU a její členské státy prohlubovat svá partnerství s organizacemi občanské společnosti. Budou usilovat o vyhrazení prostoru a vytvoření příznivých podmínek pro činnost těchto organizací a o plnou účast veřejnosti na této činnosti, tak aby organizace občanské společnosti mohly plnit svou úlohu nezávislých obhájců, provádějících subjektů a aktérů změn a rovněž úlohu v rámci poskytování informací a zvyšování povědomí o rozvojové problematice a při monitorování činnosti příslušných orgánů a povolávání těchto orgánů k odpovědnosti. Budou podporovat závazky organizací občanské společnosti ve prospěch účinné, transparentní, odpovědné a na výsledky orientované rozvojové spolupráce.
89. EU a její členské státy uznávají klíčovou úlohu soukromého sektoru jako hnací síly dlouhodobě udržitelného rozvoje a potřebu spolupracovat s ním prostřednictvím strukturovaného dialogu a společných cílů v oblasti rozvoje. EU a její členské státy budou rozvíjet praktická ujednání o partnerství, jejichž základem bude spolupráce, transparentnost a otevřenost podnikům, občanům a dalším aktérům, kteří mají zájem o účast. Budou podporovat udržitelné a etické podnikatelské praktiky a vytvářet pobídky pro investice soukromého sektoru do globálního udržitelného rozvoje.

90. EU a její členské státy posílí svá partnerství s mnohostrannými organizacemi, mimo jiné se subjekty systému Organizace spojených národů, Mezinárodním měnovým fondem, Skupinou Světové banky, regionálními rozvojovými bankami, skupinou G7, skupinou G20, OECD a dalšími regionálními a mnohostrannými institucemi. Budou tyto organizace vybízet, aby své strategické plánování a operativní činnosti uvedly do souladu s Agendou 2030 a aby zintenzivnily vzájemnou a koordinovanou podporu při jejím provádění, v plném souladu s vnitrostátními strategiemi udržitelného rozvoje. V zájmu zvýšení účinnosti OSN a jejího rozvojového systému budou EU a její členské státy podporovat reformu a synergie v rámci OSN, a to jak na úrovni ústředí, tak na úrovni jednotlivých zemí, s cílem zajistit, aby všechny subjekty systému OSN postupovaly jednotně. EU a její členské státy budou podporovat účast rozvojových zemí na řízení mnohostranných organizací.

3.3. Přizpůsobení rozvojových partnerství s ohledem na kapacity a potřeby

91. Rozvojová spolupráce bude i nadále konkrétně uzpůsobená dané zemi nebo regionu v závislosti na potřebách partnerů a jejich strategiích, prioritách a zdrojích. EU a její členské státy budou s rozvojovými zeměmi spolupracovat stále rozmanitějším způsobem a podmínky této spolupráce budou uzpůsobeny potřebám těchto zemí. Partnerství by měla zahrnovat rozvojovou spolupráci a finanční pomoc, ale rovněž celou řadu strategií, politik a nástrojů, tak aby odrážela rostoucí rozmanitost rozvojových zemí.
92. Rozvojová spolupráce EU a jejích členských států bude – při plném respektování priorit jednotlivých členských států – nasměrována tam, kde jí je nejvíce zapotřebí a kde může mít největší dopad, zejména směrem k nejméně rozvinutým zemím a oblastem vyznačujícím se nestabilitou a konflikty. V těchto zemích, především afrických, žije vysoký a stále se zvyšující podíl světové populace zasažené chudobou a současně tyto země mají nejnižší potenciál získávat finanční prostředky a největší nedostatek prostředků nezbytných k dosažení cílů udržitelného rozvoje. Tyto země tak budou i nadále ve značné míře záviset na mezinárodních veřejných finančních prostředcích. V rámci nejvíce zvýhodněných mezinárodních veřejných finančních toků, zejména grantů, by měla být nalezena nová rovnováha ve prospěch nejpotřebnějších zemí, včetně zemí v nestabilních situacích. EU a její členské státy zaměří pozornost na specifické výzvy, kterým čelí země, jež se z kategorie zemí s nízkými příjmy posunuly do kategorie zemí se středními příjmy.
93. EU se spolu se svými členskými státy zapojí do rozvojové spolupráce, politického dialogu a partnerství se zeměmi se středními příjmy, přičemž ústředními tématy bude udržitelný rozvoj, vymýcení chudoby, vleklé uprchlické krize a další společné zájmy. V závislosti na potřebách budou kombinovat spolupráci v oblastech politiky, bezpečnosti, hospodářství, vědy, techniky a technologií i spolupráci ve finanční oblasti. V rámci dialogů o veřejné politice a reformách bude zohledňována rozmanitost zemí se středními příjmy a budou prosazovány společné zájmy a identifikovány společné priority, partnerství a zásady pro účely spolupráce. Tyto dialogy podpoří provádění cílů udržitelného rozvoje, které tvoří společný a integrovaný rámec pro spolupráci, přičemž v jejich průběhu budou nastoleny i otázky globálních veřejných statků a související výzvy.
94. V mnoha zemích se středními příjmy stále žije vysoký počet lidí pod hranicí chudoby a tyto země rovněž často vykazují vysokou úroveň nerovnosti a sociálního vyloučení. Při spolupráci se zeměmi se středními příjmy bude kladen zásadní důraz na to, aby nikdo nebyl opomenut, čehož by mělo být dosaženo řešením otázek chudoby, ale i formálních a neformálních překážek bránících sociálnímu začleňování, prostřednictvím vytváření bohatství a jeho spravedlivého přerozdělení. EU a její členské státy se budou rovněž zabývat tím, že je zapotřebí urychlit a podpořit prosazování udržitelných způsobů spotřeby a výroby, snižování produkce odpadů, odpovědného nakládání s chemickými látkami a efektivního využívání zdrojů. EU a její členské státy budou klást důraz na sdílení odborných znalostí, usnadnění přenosu technologií a výměnu osvědčených postupů, mimo jiné zaváděním podnikatelských platform pro mikropodniky a malé a střední podniky, a dále na podporu odpovědného investování a fiskálních reform ve prospěch obnovitelných zdrojů energie, udržitelného řízení přírodních zdrojů a prosazování řádné správy věcí veřejných, právního státu a lidských práv.
95. EU a její členské státy budou rovněž rozvíjet inovativní formy spolupráce s vyspělejšími rozvojovými zeměmi, která bude zahrnovat finanční i jinou spolupráci, neboť tyto země potřebují pomoc se zvýhodněnými podmínkami jen v omezeném rozsahu a v některých případech ji nepotřebují vůbec. Uvedené země mají klíčový význam z hlediska provádění Agendy 2030 a jako velké ekonomiky mají stále větší vliv na globální veřejné statky a výzvy, včetně změny klimatu.

Inovativní spolupráce s vyspělejšími rozvojovými zeměmi

Vyspělejší rozvojové země mají významný dopad a vliv na své regiony, mimo jiné jako pilíře regionální stability. Jejich spolupráce s dalšími rozvojovými zeměmi se rychle rozvíjí a významně se podílí na veškeré jejich mezinárodní spolupráci.

EU a její členské státy budou rozvíjet nová partnerství s vyspělejšími rozvojovými zeměmi s cílem podpořit provádění Agendy 2030, a to prostřednictvím širší škály oblastí spolupráce. Ústředním bodem těchto partnerství je dialog o veřejné politice a reformách. V rámci dialogů o veřejné politice budou prosazovány společné zájmy a identifikovány společné priority, partnerství a zásady pro účely spolupráce ve prospěch provádění cílů udržitelného rozvoje, která poskytuje společný a integrovaný rámec spolupráce. Tato nová partnerství budou podporovat výměnu osvědčených postupů, technickou pomoc a sdílení znalostí. EU a její členské státy budou navíc s těmito zeměmi usilovat o podporu spolupráce jih-jih a třístranné spolupráce, v souladu se zásadami účinnosti rozvoje.

96. Tento konsensus poslouží jako vodítko pro regionální dohody, rámce, strategie, partnerství a politiky týkající se všech rozvojových zemí, jež budou založeny na společných cílech, zásadách a hodnotách. Budou prosazovat provádění Agendy 2030 na regionální úrovni ve spolupráci s partnerskými zeměmi, mimo jiné v Africe, Karibiku a Tichomoří, jakož i v Latinské Americe a Asii.
97. Tento konsensus bude rovněž vodítkem pro činnost, kterou EU vyvíjí v rozvojových zemích sousedních regionů v souladu a soudržně s evropskou politikou sousedství. EU a její členské státy budou ve svém sousedství používat kombinaci nástrojů v souladu s ostatními činnostmi EU v rámci Agendy 2030.

4. POSILOVÁNÍ PŘÍSTUPŮ ZA ÚČELEM ZLEPŠENÍ DOPADU EU

4.1. Mobilizace a účinné využití všech prostředků na provádění

98. Má-li být zohledněn rámec stanovený v akčním programu z Addis Abeby a Agendě 2030, musí EU a její členské státy přizpůsobit svůj přístup tak, aby mobilizoval a účinně využíval všech prostředků na provádění, včetně inovativních mechanismů financování. K tomu je zapotřebí opětovně zaměřit pozornost na vytváření příznivého a motivujícího politického prostředí na všech úrovních. Patří sem mobilizace a účinné využívání domácích a mezinárodních veřejných finančních prostředků, mobilizace vnitrostátního a mezinárodního soukromého sektoru, posilování schopnosti partnerských zemí učinit změny stimulující obchod a investice, podpora vědy, technologií a inovací, jakož i řešení výzev a využívání pozitivních účinků migrace.
99. EU a její členské státy budou spolupracovat s partnerskými zeměmi s cílem podpořit příznivé politické prostředí pro provádění Agendy 2030. Budou podporovat schopnost států formulovat a provádět inkluzivní vnitrostátní politiky udržitelného rozvoje a výsledkové rámce, jakož i zvyšovat odpovědnost vůči občanům a schopnost reagovat na jejich požadavky. Dále budou prosazovat politiky, jež propojují opatření ve prospěch rozvoje ze strany veřejného i soukromého sektoru, a rovněž prostředí podporující inkluzivní udržitelný růst a spravedlivé rozdělení příjmů z tohoto růstu prostřednictvím vnitrostátních rozpočtů. Ústředním prvkem plánování rozvojové spolupráce bude posilování vlastních schopností jednotlivých zemí provádět Agendu 2030 a reagovat na potřeby a ambice svého lidu.
100. EU a její členské státy budou klást zvýšený důraz na vytváření dodatečných domácích zdrojů pro udržitelný rozvoj v partnerských zemích. To bude zahrnovat podporu mobilizace domácích zdrojů, podporu podmínek vedoucích k posílení domácích soukromých toků, podporu mezinárodního obchodu jakožto hnací síly rozvoje a potírání nezákonných finančních toků.

Mobilizace a využívání domácích zdrojů

Posílení mobilizace domácích zdrojů má klíčový význam pro veškeré úsilí, které vlády vynakládají s cílem dosáhnout inkluzivního růstu, vymýcení chudoby a udržitelného rozvoje. Posílená mobilizace zvyšuje předvídatelnost a stabilitu financování udržitelného rozvoje a snižuje závislost na pomoci. V kombinaci s řádným řízením veřejných výdajů přináší větší objem veřejných statků a služeb tam, kde je jich zapotřebí, a současně posiluje sociální dohodu mezi vládou a občany.

EU a její členské státy budou podporovat účelnou a účinnou mobilizaci zdrojů a jejich využívání, mimo jiné prostřednictvím iniciativ, jako je přístup „Collect More, Spend Better“ (Vybrat více, utratit lépe). Zaměří se na daňové úniky, vyhýbání se daňovým povinnostem a nezákonné finanční toky, jakož i na účinnost, účelnost a spravedlnost daňových systémů a financování sociální ochrany. EU a její členské státy rovněž podporují addisabeskou iniciativu v oblasti daní a úsilí OECD a skupiny G20 zaměřené na řešení problému eroze základu daně a přesouvání zisku, včetně zpráv o jednotlivých zemích a výměny informací o daních, s cílem zajistit, aby společnosti platily daně přiměřené jejich obchodním aktivitám a ziskům. Podporují účast rozvojových zemí na globální daňové správě a v příslušných mezinárodních jednáních a normotvorných procesech, včetně globálního fóra o transparentnosti a výměně informací pro daňové účely a diskusí G20/OECD. Zavazují se usilovat o soudržnost mezi svými daňovými politikami a jejich dopady na rozvojové země.

101. Domácí veřejné finanční prostředky mají zásadní význam pro provádění Agendy 2030 ve všech zemích. EU a její členské státy zintenzivní svou podporu úsilí rozvojových zemí, pokud jde o posílení mobilizace příjmů, řízení dluhu a veřejných výdajů, rozvoj daňových systémů, zvýšení účinnosti a účelnosti veřejných výdajů a postupné rušení dotací na fosilní paliva poškozující životní prostředí. Oficiální rozvojová pomoc i nadále hraje důležitou roli při podpoře úsilí zemí – zejména těch nejchudších a nejzranitelnějších – mobilizovat zdroje na domácí úrovni. EU a její členské státy mohou ke zlepšení účinnosti veřejných investic v partnerských zemích přispět tím, že podpoří rámce makroekonomické a fiskální stability, zdravé odvětvové politiky a reformy, komplexní roční a střednědobé rozpočtové rámce a řádné systémy pro správu veřejných financí, včetně transparentního zadávání zakázek.
102. EU a její členské státy jsou štedrými poskytovateli rozvojové spolupráce – v uplynulých letech poskytly více než polovinu celkového globálního objemu oficiální rozvojové pomoci. Ačkoli je oficiální rozvojová pomoc pro rozvojové země jako celek kvantitativně nízká, představuje hlavní zdroj finančních prostředků pro nejchudší a nejméně rozvinuté země, které nemají dostatečné domácí kapacity pro získání finančních prostředků z jiných zdrojů. Tato pomoc může rovněž stimulovat získání dalších prostředků na provádění, zejména domácí veřejné financování a investice soukromého sektoru, ale rovněž i v oblasti vědy, technologií a inovací.
103. EU je v časovém rámci Agendy 2030 zavázána kolektivně poskytnout na oficiální rozvojovou pomoc 0,7 % hrubého národního důchodu (HND). Aby zdroje směřovaly tam, kde je jich nejvíce zapotřebí, zejména do nejméně rozvinutých zemí a do zemí v nestabilní situaci nebo zasažených konfliktem, EU se rovněž zavazuje v krátkodobém horizontu kolektivně dosáhnout koeficientu oficiální rozvojové pomoci/HND pro nejméně rozvinuté země ve výši 0,15–0,20 % a v časovém rámci Agendy 2030 by tento koeficient měl dosáhnout 0,20 %. EU a její členské státy si jsou rovněž vědomy mimořádné výzvy, jimž čelí rozvojové země v Africe. EU v této souvislosti zdůrazňuje, že je důležité směřovat oficiální rozvojovou pomoc na africký kontinent a současně plně respektovat priority jednotlivých členských států v oblasti rozvojové pomoci. EU a její členské státy znovu potvrzují všechny své individuální a kolektivní závazky v oblasti oficiální rozvojové pomoci a jsou odhodlány přijímat realistické a ověřitelné kroky k jejich splnění. Budou pokračovat v monitorování pokroku a podávat výroční zprávy za účelem transparentnosti a odpovědného přístupu vůči veřejnosti.
104. EU a její členské státy budou rovněž v rámci celosvětového úsilí nadále zintenzivňovat mobilizaci prostředků na financování opatření v oblasti klimatu, zejména poskytováním výrazné podpory opatřením na zmírňování změny klimatu a přizpůsobení se změně klimatu v rozvojových zemích, a to v souladu se závazky přijatými podle Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu a Pařížské dohody. Uznávají, že je zapotřebí zintenzivnit činnost a navýšit financování v oblasti přizpůsobení se změně klimatu a omezování globálního oteplování, mimo jiné prostřednictvím vnější politiky a politiky rozvojové spolupráce. Budou usilovat o posílení a zvýšení vedlejších přínosů pro oblast klimatu v rámci programů rozvojové spolupráce. EU a její členské státy jsou odhodlány mobilizovat svůj podíl v rámci cíle pro

rozvinuté země, jímž je nejpozději do roku 2020 a poté až do roku 2025 společně pro účely zmírňování a přizpůsobování mobilizovat částku 100 miliard USD ročně ze široké škály zdrojů, nástrojů a mechanismů. EU a její členské státy nadále povedou politický dialog s cílem posílit závazky přijaté jinými poskytovateli.

105. EU a její členské státy budou nadále dbát na to, aby oficiální rozvojová pomoc byla směřována a využívána strategicky a soudržně s dalšími prostředky na provádění ze všech zdrojů. V tomto ohledu se EU zapojí do iniciativ, jejichž cílem je změřit rozsah celého spektra finančních prostředků určených na rozvoj, jako je například navrhované opatření OECD týkající se celkové oficiální podpory udržitelného rozvoje.
106. Rozvojová spolupráce podpoří partnerské země ve vytváření inkluzivního růstu prostřednictvím jejich účasti na světovém obchodu, přičemž posílí příspěvek obchodní politiky EU k udržitelnému rozvoji. Rozvojová spolupráce pomůže posílit začlenění kapitol o obchodu a udržitelném rozvoji a o jejich provádění do obchodních dohod, rozšířený preferenční přístup na trh EU pro zranitelné země a podporu spravedlivého a etického obchodu, a umožní další rozvoj politik s cílem zajistit odpovědnou správu dodavatelských řetězců. Součástí tohoto úsilí je podpora provádění dohod o hospodářském partnerství a dohod o volném obchodu s rozvojovými zeměmi, jakož i jednostranných preferencí, jako je bezcelní a bezkvótový přístup na trh EU poskytnutý nejméně rozvinutým zemím prostřednictvím iniciativy „Vše kromě zbraní“. Lepší koordinace pomoci a programů spolupráce v těchto oblastech umožní EU využít příležitostí a podpořit užší obchodní vztahy s cílem propagovat mezi našimi obchodními partnery tuto agendu založenou na hodnotách.
107. EU a její členské státy budou podporovat používání jiných prostředků provádění, mimo jiné v oblasti vědy, technologií a inovací. Budou se snažit maximalizovat příležitosti plynoucí z oblasti vědy, technologií a inovací s cílem nalézt nová řešení globálních výzev, přičemž zohlední práci odvedenou v rámci mechanismu pro usnadňování technologií, technologické banky pro nejméně rozvinuté země a dalších příslušných organizací. Budou i nadále investovat do výzkumu a vývoje v rozvojových zemích i ve prospěch těchto zemí, mimo jiné s cílem podpořit jejich vnitrostátní systémy pro inovace. Budou usilovat o posílení měřitelných dopadů na postupné plnění cílů udržitelného rozvoje prostřednictvím přístupu založeného na odpovědném výzkumu a inovacích, včetně otevřeného přístupu k výsledkům výzkumu a údajům týkajícím se projektů financovaných z veřejných prostředků a vzdělávání pro vědu.

4.2. Soudržnost rozvojových politik v zájmu plnění cílů udržitelného rozvoje

108. Udržitelný rozvoj je jedním z ústředních prvků evropského projektu a je pevně zakotven ve Smlouvách, mimo jiné v ustanoveních týkajících se vnější činnosti EU. EU a její členské státy jsou odhodlány zajistit rozvoj, který reaguje na potřeby současné generace, aniž by generacím příštím znemožnil naplňovat jejich budoucí potřeby. K zajištění soudržnosti politik v oblasti udržitelného rozvoje zakotvených v Agendě 2030 je zapotřebí zohlednit dopad všech politik týkajících se této oblasti, a to na všech úrovních – na úrovni jednotlivých zemí, v rámci EU, v jiných zemích i na globální úrovni.
109. EU a její členské státy znovu potvrzují svůj závazek ohledně soudržnosti politik ve prospěch rozvoje, který vyžaduje zohlednění cílů rozvojové spolupráce v rámci politik, jež mohou mít dopad na rozvojové země. Jedná se o klíčový prvek strategie pro dosažení cílů udržitelného rozvoje a o významný příspěvek k širšímu cíli, kterým je soudržnost politik ve prospěch udržitelného rozvoje. Agenda 2030 dává Unii a jejím členským státům nový impuls k vytváření a provádění vzájemně se posilujících politik.
110. Tento konsensus bude směřovat úsilí při uplatňování soudržnosti politik ve prospěch rozvoje ve všech politikách a všech oblastech, na něž se Agenda 2030 vztahuje, a bude usilovat o synergické účinky, a to zejména v oblasti obchodu, financí, životního prostředí a změny klimatu, zabezpečení potravin, migrace a bezpečnosti. Zvláštní pozornost bude věnována boji proti nezákonným finančním tokům a daňovým únikům a podpoře obchodu a zodpovědných investic.
111. Provádění nového univerzálního rámce pro udržitelný rozvoj v oblasti rozvojové spolupráce je společnou odpovědností všech zúčastněných stran. Udržitelný rozvoj vyžaduje ucelený a meziodvětvový politický přístup a je v konečném důsledku otázkou řádné správy, kterou je třeba řešit ve spolupráci se všemi zúčastněnými stranami a na všech úrovních. EU a její členské státy budou tudíž podporovat přístupy státní správy jako celku a zajistí politickou kontrolu a snahu o koordinaci na všech úrovních provádění cílů udržitelného rozvoje. V zájmu lepší podpory procesu formulování politik a rozhodování vytvoří EU a její členské státy databázi faktických údajů týkajících se dopadů politik na rozvojové země, a to prostřednictvím konzultací, zapojení zúčastněných stran, předběžných posouzení

dopadů a následných hodnocení hlavních politických iniciativ. Probíhající činnost EU zaměřená na udržitelné globální dodavatelské řetězce, například v dřevařství a oděvním průmyslu, svědčí o přidané hodnotě soudržného přístupu. Politické iniciativy by měly v případech, kdy je to relevantní, informovat o tom, jakým způsobem přispívají k udržitelnému rozvoji v rozvojových zemích. Má to rovněž zásadní význam pro zlepšení monitorování a podávání zpráv ze strany EU a členských států ohledně soudržnosti politik ve prospěch rozvoje.

112. S ohledem na univerzálnost Agendy 2030 budou EU a její členské státy rovněž vybízet další země, aby posoudily dopad svých vlastních politik na dosahování cílů udržitelného rozvoje, mimo jiné i v rozvojových zemích. EU a její členské státy navíc posílí svůj dialog s partnerskými zeměmi o soudržnosti politik a budou tyto země podporovat v jejich vlastním úsilí, které vynakládají v zájmu zavedení vhodných rámců pro soudržnost politik ve prospěch udržitelného rozvoje. V rámci celkové podpory Agendy 2030 ve své vnější činnosti se EU a její členské státy ujmou vedení při prosazování soudržnosti politik na mezinárodních fórech, jako jsou OSN a skupina G20.

4.3. Účinnost rozvoje

113. EU a její členské státy opětovně potvrzují svůj závazek uplatňovat základní principy účinnosti rozvoje, přijaté na fóru na vysoké úrovni konaném v Pusanu v roce 2011 a obnovené na fóru na vysoké úrovni v Nairobi v roce 2016. Zavazují se klást větší důraz na výsledky, zvyšovat transparentnost a vzájemnou odpovědnost, posilovat odpovědnost jednotlivých zemí a prosazovat inkluzivní partnerství v oblasti rozvoje. Uznávají, že v zájmu dosažení udržitelných výsledků a zajištění toho, aby nikdo nezůstal opomenut, je zapotřebí zajistit efektivní součinnost všech rozvojových zdrojů a spolupráci všech partnerů. EU a její členské státy budou v této činnosti pokračovat ve všech oblastech, mimo jiné i v kontextu globálního partnerství pro účinnou rozvojovou spolupráci. Rozvojová spolupráce bude prováděna v úzké spolupráci s dalšími partnery a bude plně transparentní vůči občanům v Evropě a v rozvojových zemích.
114. Zásady účinnosti rozvoje se vztahují na všechny formy rozvojové spolupráce. Jedná se zejména o mezinárodní veřejné finanční prostředky, jako jsou oficiální rozvojová pomoc, spolupráce jih-jih a třístranná spolupráce, zvýhodněné a nezvýhodněné půjčky a aktivity subjektů občanské společnosti, soukromého sektoru a dobročinných organizací. EU a její členské státy očekávají, že všichni rozvojoví partneři tyto zásady začlení do svých vlastních činností a přizpůsobí je své konkrétní situaci.
115. EU a její členské státy budou i nadále prosazovat transparentnost, která by měla postupně pokrýt celou škálu rozvojových zdrojů. Budou vyvíjet nástroje, které umožní účinněji prezentovat a využívat údaje o rozvojové spolupráci. Pomohou partnerským zemím v propojení zdrojů pro rozvoj s výsledky, a to vytvořením lepších vazeb mezi plánováním a tvorbou rozpočtů v zájmu zlepšení postupů a norem týkajících se odpovědnosti.
116. EU a její členské státy budou u všech forem pomoci prosazovat a monitorovat používání vlastních systémů jednotlivých zemí, jestliže to kvalita těchto systémů umožní, a to i na místní úrovni, v zájmu větší demokratické odpovědnosti a účinnosti institucí na celostátní i nižší úrovni. Budou společně posuzovat účinnost systémů partnerských zemí s cílem zajistit informovaný a koordinovaný přístup. EU a její členské státy urychlí úsilí v zájmu uvolnění pomoci a vybídnou všechny poskytovatele rozvojové spolupráce, včetně rozvíjejících se ekonomik, aby tak rovněž učinili. Jejich cílem je zpřesnit definici uvolnění pomoci tak, aby bylo zajištěno, že všichni mezinárodní poskytovatelé finančních prostředků, včetně poskytovatelů z řad rozvíjejících se zemí, na reciproční bázi rovněž uvolní svou pomoc.

5. SLEDOVÁNÍ PLNĚNÍ ZÁVAZKŮ

117. V souvislosti s rozvojovou spoluprací se EU a její členské státy plně zavazují, že vytvoří komplexní, transparentní a odpovědný systém monitorování a přezkumu pro účely provádění Agendy 2030. Součástí toho je i povinnost zodpovídat se občanům EU, mimo jiné prostřednictvím Evropského parlamentu a vnitrostátních parlamentů.
118. EU a její členské státy postupně přizpůsobí své systémy podávání zpráv o oblasti rozvojové spolupráce, aby byly v souladu s navazujícími postupy a ukazateli stanovenými v Agendě 2030. Budou zlepšovat kvalitu a dostupnost údajů o své činnosti v oblasti rozvojové spolupráce v rámci celé Agendy 2030. Vynaloží úsilí, aby zajistily, že podávání zpráv je ve stále větší míře srovnatelné a soudržné s podáváním zpráv v kontextu jiných mezinárodních závazků.

119. EU a její členské státy integrují Agendu 2030 a podpoří používání ukazatelů cílů udržitelného rozvoje při měření výsledků rozvoje na úrovni jednotlivých zemí. Ukazatele cílů udržitelného rozvoje mohou především podpořit a usnadnit společný přístup EU orientovaný na výsledky, který upřednostňuje jednotné podávání zpráv o výsledcích na úrovni partnerských zemí, včetně výsledkových rámců na úrovni partnerských zemí, pokud existují.
 120. EU a její členské státy vypracují společnou souhrnnou zprávu o konsensu o rozvoji obsahující mimo jiné informace o dopadu jejich činností na podporu Agendy 2030 v rozvojových zemích jako příspěvek ke zprávám, které EU podává politickému fóru OSN na vysoké úrovni při zasedání na úrovni hlav států, které se koná každé čtyři roky. Základem této zprávy budou další relevantní zprávy EU, včetně zpráv o výsledcích, oficiální rozvojové pomoci, odpovědnosti při financování rozvoje a soudržnosti politik ve prospěch rozvoje, a dále zprávy o monitorování cílů udržitelného rozvoje v kontextu EU.
 121. EU a její členské státy posílí schopnosti rozvojových zemí v oblasti statistik, mimo jiné zlepšováním schopnosti produkovat a analyzovat údaje sloužící jako podklady pro tvorbu politik a rozhodování. Tyto údaje by v rámci možností měly být rozčleňovány podle příjmu, pohlaví, věku a dalších faktorů a měly by poskytnout informace o marginalizovaných, zranitelných a těžko dosažitelných skupinách populace, o inkluzivní veřejné správě a dalších otázkách, a to v souladu s přístupem EU založeném na právech. Součástí tohoto úsilí budou rovněž investice do zvýšení kvality statistických úřadů na celostátní, nižší než celostátní a regionální úrovni a využívání nových technologií a datových zdrojů. EU a její členské státy budou vybízet své partnerské země, aby do monitorování cílů udržitelného rozvoje zapojily marginalizované komunity a aby za tímto účelem podpořily konkrétní mechanismy.
 122. Vzdělávání a zvyšování informovanosti v oblasti rozvoje mohou rovněž hrát významnou úlohu při zvyšování míry angažovanosti veřejnosti a při řešení otázky cílů udržitelného rozvoje na vnitrostátní a celosvětové úrovni, a přispět tak ke koncepci světového občanství.
 123. Do roku 2024 bude provedeno hodnocení provádění tohoto konsensu v polovině období. Hodnocení ukáže, jak byl konsensus uplatňován a jakých výsledků při podpoře provádění Agendy 2030 dosáhl. EU a její členské státy budou systematicky měřit pokrok a přizpůsobovat své činnosti tak, aby jejich rozvojová spolupráce, mimo jiné prostřednictvím vazeb se souvisejícími oblastmi politik, i nadále podporovala provádění Agendy 2030 v rozvojových zemích.
-